

Lauri Rantala

Kristityistä ja heidän valheistaan

versio 0.1

rantala.lauri@gmail.com

<http://kristitty.net>

Takakansi:

Rakastavatko kristityt Martti Lutheria, armotonta juutalaisvihaajaa, enemmän kuin Jeesusta? Oliko Luther syyppää holokaustiin? Jeesuksen mukaan laista ei totisesti katoa pieninkään kirjain, ei ainoakaan piirto, kunnes taivas ja maa katoavat. Miksi kristityt siis väittävät, että Jeesus on kumonnut Mooseksen lain? Miksi kristityt viettävät lepopäivää viikon ensimmäisenä päivänä, kun Jeesus vietti sitä viikon seitsemäntenä päivänä? Miksi kristityt syövät sianlihaa, verilettuja, äyriäisiä ja muuta Raamatun mukaan saastaista? Muuttuvatko ehtoollisaineet todella Jeesuksen ruumiiksi ja vereksi? Ristiinnaulittiinko Jeesus perjantaina? Onko joulu pakanallinen juhla? Onko kirkon ulkopuolella pelastusta? Liity maailmanlaajuiseen harhaoppisten lahkoon jo tänään, helposti ja ilmaiseksi eroamalla kirkosta!

Sisällysluettelo:

- Luku 1: Suuri opettaja
- Luku 2: Mooseksen laki
- Luku 3: Sapatti
- Luku 4: Kosher
- Luku 5: Hokkus pokkus
- Luku 6: Jouluku
- Luku 7: Pitkäperjantai
- Luku 8: extra ecclesiam nulla salus est
- Luku 9: Kielillä puhumisen ihme

Luku 1: Suuri opettaja

Vuonna 2017 vietetään protestanttisessa maailmassa uskonpuhdistuksen 500-vuotismerkkivuotta. Saarnoissa ja juhlapuheissa suitsutetaan ja hehkutetaan suurta uskonpuhdistajaa Martti Lutheria, joka vapautti kansan Rooman kirkon ikeestä ja paavin hirmuvallasta. Lutherista on tehty eepinen ja myyttinen hahmo, jota juhlitaan nöyränä ja vaatimattomana sankarina, joka urheasti taisteli tuulimyllyjä vastaan. Fanaattisinkin Luther-tutkija kuitenkin myöntää, että Luther oli vähintäänkin sangen värikäs persoona. Rehellinen Luther-tutkija uskaltaa julistaa, että Luther oli törkyturpainen öykkäri ja armoton antisemitisti.

Fakta nimittäin on, että Luther oli kaikkia vastaan. Luther ei säästele sanaista arkkuaan solvatessaan arkkivihollisiaan. Lutherin kynästä saavat kuulla kunniansa niin farisealaiset, paavilaiset, turkkilaiset, kuin hurmahengetkin. Siinä missä Lutherin piikittelyä paavia vastaan voidaan pitää vain sen ajan rajuna retoriikkana, juutalaisvastaisuudessa Luther kuitenkin ylittää jo selvästi kaiken soveliaisuuden rajan. Lutherin syvä viha juutalaisia kohtaan käy enemmän kuin selväksi Lutherin vuonna 1543 kirjoittamasta teoksesta *Juutalaisista ja heidän valheistaan*. Kirja on yli kaksisataa sivua silkkaa vihapuhetta. Jos kirja julkaistaisiin tänään, tuomio kansanryhmää vastaan kiihottamisesta, sotaan lietsomisesta ja väkivaltaan yllyttämisestä olisi varma. Kirjassaan Luther esittää, että Jumala on hylännyt kansansa Israelin, juutalaiset ovat ansainneet kaiken kärsimyksensä, juutalaiset ovat kirottuja ja heidän käännäyttäminen on mahdotonta, siispä kristittyjen ei pidä olla missään tekemisessä juutalaisten kanssa.

Lutherin edellämainitut näkemykset ovat rajusti Raamatun vastaisia. Onkin merkillistä, kuinka oppinut ja Raamatun paremmin kuin hyvin

tuntenut Luther voi sortua moiseen valheeseen. Raamatun mukaan Jumala ei ole hylännyt Israelia¹, koko Israel on pelastuva² ja evankeliumi on saarnattava juutalaisille ensin³. Raamatun mukaan Israelia on siunattava, ei kirottava⁴ – kuitenkin Luther kiroaa ja sadattelee armotta juutalaisia yli kahdensadan sivun verran. Panetellessaan juutalaisia Luther tulee samalla kironneeksi myös Jeesusta Kristusta, joka oli ja on edelleen 100% juutalainen. Miten tämä on Jumalan mieheltä mahdollista?

Kirjansa loppupuolella Luther esittää seitsemän kohdan ohjelman juutalaisongelman ratkaisemiseksi. Luther kirjoittaa: *Miten meidän kristittyjen on nyt tämän turmeltuneen, kirotun juutalaiskansan kanssa meneteltävä?*

- *Ensiksi, että heidän synagoogansa tai koulunsa sytytettäköön tuleen, ja mikä ei tahdo palaa, se peitettäköön ja umpeenluotakoon maalla, ettei ikänä yksikään ihminen näkisi siitä kiveä eikä kuonaa.*
- *Toiseksi, että heidän talonsakin samalla tavalla rikkirevittäköön ja hävitettäköön, sillä niissäkin he harjoittavat samaa, mitä he kouluissaan harjoittavat.*
- *Kolmanneksi, että heiltä otettakoon pois kaikki heidän rukouskirjansa ja Talmudin selityksensä, joissa sellaista epäjumalanpalvelusta, sellaisia valheita, kirouksia ja jumalanpilkkaa opetetaan.*
- *Neljänneksi, että heidän rabbiineitaan kiellettäköön elämän ja hengen menettämisen uhalla vast'edes opettamasta.*
- *Viidenneksi, että juutalaisilta kokonaan peruutetaan tien ja saattovartion käyttöoikeus, sillä heillä ei ole maaseudulla mitään tekemistä, koska he eivät ole herroja, ei virkamiehiä eivätkä kauppiaita tai sentapaisia. Heidän on pysyttävä kotonaan.*

1 Room. 11:1,2

2 Room. 11:26

3 Room. 1:16

4 1. Moos. 27:29

- *Kuudenneksi, että heiltä kiellettäköön koronkiskominen, jonka heiltä Mooses on kieltänyt, koska he eivät ole omassa maassaan eivätkä vieraiden maiden herroja, ja heiltä otettakoon kaikki omaisuus ja hopea- ja kultakalleudet ja pantakoon syrjään tallettaviksi.*
- *Seitsemänneksi, että nuorille voimakkaille juutalaismiehille ja juutalaisnaisille annettakoon käteen varsta, kirves, kuokka, lapio, rukki, väärttinä ja annettakoon heidän ansaita leipänsä otsansa hiessä, kuten Aadamin lasten osaksi on määrätty*

Lutherin ohjelmajulistus ei poikkea mitenkään Aadolf Hitlerin ohjelmasta. Kirjan suomenkielisen laitoksen esipuhe vuodelta 1939 on paljon kuvaava:

*”Ja sanottakoonpa uuden Saksan juutalaisvastaisuudesta ja sen käyttämistä menettelytavoista muuten mitä hyvänsä, **niin se kuitenkin on ilmeistä, että siellä on verrattain sananmukaisesti seurattu ja noudatettu suuren saksalaisen Martti Lutherin, hänen juuri tässä kirjassaan esittämiä toimenpiteitä ja menettelytapoja juutalaisvaaran torjumiseksi ja poistamiseksi kansakunnan terveen elämänkehityksen tieltä niin ajallisessa, maallisessa kuin hengellisessä ja uskonnollisessakin mielessä. Tässä uudessa juutalaisvastaisessa taistelussaan Saksan kansa ei suinkaan ole ollut epätietoinen suuren uskonpuhdistajansa Lutherin mielipiteestä ja kannanilmaisusta juutalaiskysymyksen suhteen. 1931 Hans Ludolf Parisius julkaisi siitä Münchenissä lyhennetyn kansanpainoksen, jossa esitetään Lutherin alkuperäisen kirjan pääkohdat. Vuoteen 1937 mennessä siitä jo oli otettu kerrassaan 9 painosta, joten kirjalla näyttää olleen Saksassa koolailia kysyntää ja levikkiä, niin ettei Saksan kansan, uskonnollisten ja kirkollisten johtohenkilöittensä laiminlyönnistä huolimatta, joiden sydämenasiaksi Luther tässä kirjassaan kansan valistamisen juutalaisvaaran suhteen nimenomaan asettaa, ole suinkaan tarvinnut***

jäädä tietämättömäksi Lutherin mielipiteestä tässä jokaisen kansakunnan terveelle elämänkehitykselle niin tärkeässä kysymyksessä. Ja nyt vihdoinkin tämä oppi-isämme lähes 400 vuotta sitten kirjoittama profeetallinen kirja, josta nykyhetkellä on jälleen tullut äärettömän ajankohtainen, ilmestyy ainakin tilastojen mukaan 96-prosenttisesti luterilaisen Suomen kansan luettavaksi.”

Saatuaan tuomion toisen maailmansodan jälkeen, natsipropagandalehti Der Stürmerin julkaisija Julius Streicher totesi Nürnbergin oikeudessa, että Martti Lutherin pitäisi olla tuomittuna hänen sijastaan. Lutherin vaikutus natsipropagandaan oli valtaisa. Natsi-Saksasta tuskin löytyi propagandalehtistä, jossa Lutheria ei olisi lainattu.

Hitler tuskin kääntyi antisemitistiksi luettuaan Lutherin ajatuksia, vaan oli opportunisti, joka tarttui ahnaasti suuren uskonpuhdistajan antisemitistiseen teokseen. Lutherin teosta voisikin pitää “taivaan lahjana” Hitlerille – luterilaisen saksan käännäyttämisen juutalaisia vastaan oli mahdollista pitkälti Lutherin ansiosta. On selvää, että Lutheria luettiin ja levitettiin laajalti natsi-Saksassa. Oliko Luther siis syypää miljoonien juutalaisten kuolemaan? Oliko Luther antikristus?

Jostain käsittämättömästä syystä luterilaisten mielestä Luther ei kuitenkaan ollut antisemitisi. Teologian tohtori ja Suomen Raamattuopiston entinen toiminnanjohtaja Timo Junkkaala kirjoittaa Perusta-lehden numerossa 4/2016 Urho Muroman väitetystä antisemitismistä:

”Muroma ei kuitenkaan ollut antisemitisti, kuten ei Lutherkaan. Kumpikaan ei nimittäin kritisoinut juutalaisuutta rodullisista syistä vaan uskonnollisista. Heidän näkemyksensä pohjautui siihen, etteivät juutalaiset ottaneet vastaan evankeliumia vaan päinvastoin pilkkasivat Jeesusta.”

Junkkaalan mukaan Lutherin antisemitismi oli siis vain ”uskonnollista” ei ”rodullista”. Minun nähdäkseni on samantekevää onko

antisemitismi rodullista vai uskonnollista laatua – lopputulos on sama, syytön kansa joutuu kärsimään. Voi myös väittää, että juuri Lutherin uskonnolliset teesit, mm. että Jumala on hylännyt kansansa Israelin, tekee Lutherin propagandasta erityisen vaarallista. Nimenomaan Lutherin uskonnolliset näkemykset luovat pohjan antisemitismille. Onkin merkillistä kuinka suurella vimmallalla luterilaiset ovat valmiita puolustamaan Lutheria ja vähättelemään Lutherin antisemitismia. Olen kuullut mm. seuraavia väitteitä: ”Luther oli vain katkera, koska ei saanut juutalaisia käännytettyä”, ”Luther oli vain vanha ja sairas”, ”Luther oli oman aikansa lapsi”, ”Luther ei oikeasti tarkoittanut mitä kirjoitti” ja pisteenä iin päällä ”Täytyy muistaa, että kyllähän Luther kirjansa lopussa rukoilee juutalaisten puolesta”. Lutherin harras rukous juutalaisten puolesta kuuluu seuraavasti:

”Niin on myös tästäkin (toivon minä) joku kristitty, jolla muuten ei ole halua tulla juutalaiseksi, saapa niin paljon, ettei hän sokeita, myrkyllisiä juutalaisia vastaan voi ainoastaan hyvin puolustautua, vaan hänen on myös juutalaisten häijyyttä, valheita ja kiroamista vihattava ja käsitettävä, ettei heidän uskonsa ole ainoastaan väärä, vaan että kaikki perkeleet ovat heidät varmasti villinneet. Kristus, meidän rakas Herramme, käännyttäköön heidät armollisesti ja pysyttäköön meidät tuntemisessaan, mikä on iankaikkinen elämä, lujasti ja järkähtämättömästi. Amen.”

Jos Luther olisi kirjoittanut teoksen ”Suomalaisista ja heidän valheistaan”, moniko suomalainen kehtaisi kutsua itseään luterilaiseksi? Vaikuttaa siltä, että suurta uskonpuhdistajaa rakastetaan niin pohjattomasti, että väitetty antisemitismi halutaan painaa villaisella.

Raamatussa on vakava varoitus kaikille, jotka millään tavalla osallistuvat juutalaisten ahdinkoon, oli sitten kyse vierestä katsomisesta tai ilkkumisesta:

”Väkivallan tähden veljeäsi Jaakobia kohtaan peittää sinut häpeä, ja

sinut hävitetään ikiajoiksi. Sinä päivänä, jona sinäkin olit läsnä, päivänä, jona vieraat veivät pois hänen rikkautensa, jona muukalaiset tunkeutuivat sisään hänen porteistaan ja heittivät Jerusalemissa arpaa, olit myöskin sinä niinkuin yksi heistä. Mutta älä katso iloiten veljesi päivää, hänen onnettomuutensa päivää; älä ilku juutalaisia heidän turmionsa päivänä äläkä suullasi suurentelee ahdistuksen päivänä. Älä tunkeudu sisään minun kansani portista heidän hätäpäivänensä. Älä katso iloiten, myös sinä, hänen onnettomuutensa hänen hätäpäivänensä. Älä ojenna kättäsi hänen rikkauteensa hänen hätäpäivänensä. Älä seiso tienhaarassa hävittämässä hänen pelastuneitansa. Älä luovuta hänen pakoonpäässeitänään ahdistuksen päivänä. Sillä lähellä on Herran päivä kaikkia pakanakansoja: Niinkuin sinä olet tehnyt, niin sinulle tehdään; kosto sinun teostasi kohtaa sinun omaa päätäsi. Sillä niinkuin te olette juoneet minun pyhällä vuorellani, niin tulevat kaikki pakanakansat juomaan ainiaan: he juovat ja särpivät ja ovat, niinkuin ei heitä olisi ollutkaan.”⁵

Onko Eurooppa jo kärsinyt rangaistuksensa osallisuudesta holokaustiin, vai tuleeko meidän vielä odottaa Herran vihan päivää?

Avoin kirje Martti Lutherille

Me kutsuimme sinua uskonpuhdistajaksi, kunnoitetuksi tohtoriksi ja oppi-isäksemme. Me nimesimme kirkkomme ja lapsemme sinun mukaan. Me olimme sinulta armon salaisuuden. Mutta syystä jota emme tiedä, emmekä voi koskaan ymmärtää, sinä katkeroiduit ja täytyit vihalla. Sinä avasit juutalaisille kotisi oven, mutta et kuullut heitä kärsivällisesti, et rakkaudella ja sävyisyydellä voittanut heitä Kristukselle. Emme saata koskaan tietää, mikä Saatanan enkeli sinuun iski, kun eksyit Bileamin tielle. Mikä oli väärästä saamasi palkka? Olisiko edes puhuva aasi voinut estää sinun mielettömyyttäsi? Sinä teroitit kynäsi kuin miekan.

Työpöytäsi vuoti verta, kun piirsit ensimmäisen kirjaimen paperiisi. Viimeiseen pisteeseen asti sinun sanasi tappoivat, kiduttivat ja satuttivat kansaa, joka oli sinun veljesi. Joka päivä me ruokoilemme, että sinun sanasi eivät satuttaisia enää ainuttakaan elävää olentoa maan päällä.

Sinun nimeäsi emme enää mainitse, koska kirosit Israelia. Etkö ollut lukenut *“Ja minä siunaan niitä, jotka sinua siunaavat, ja kiroan ne, jotka sinua kiroavat, ja sinussa tulevat siunatuiksi kaikki sukukunnat maan päällä.”*⁶ Sinä itse kirjoitit **“ettei lähimmäisestään pidä sanoa väärää todistusta, ei valehdella eikä pettää, ei panetella eikä pilkata, ei myöskään vihollisia.”**⁷ Julistit itse itsellesi tuomion. Sinä Luther omalla kädelläsi, sinun kynäsi terävällä kärjellä, lävistit ja tapoit miljoonia juutalaisia. Etkö tiennyt, että kynä on vaarallisempi ase kuin miekka? Me ruokoilemme, että sinun sanasi häviäisivät ikuisiksi ajoiksi, jotta yksikään ei joutuisi sinun takiasi kärsimään. Me emme huulillamme lausu sinun nimeäsi enää.

Avoin kirje Juutalaisille

Tunnustamme kaikki isiemme rikokset ja pyydämme anteeksi, odottamatta, että olisimme minkään anteeksiannon arvoisia. Maksamme laupeudella ja hyvillä töillä teille kymmenkertaisesti kaikki rikoksemme teitä kohtaan. Rukoilemme rauhaa teille ja kaikille sorretuille ja vainotuille, kaikille muukalaisille, joita on maassamme.

Vaikka yleensä pudistamme jalkamme tomusta ja jatkamme matkaa, jos julistamaamme ilosanomaa ei oteta vastaan, teidän kohdalla teemme laupiaan poikkeuksen, mikäli saamme armon vieraila teidän majoissanne. Jos Jumala suo, niin nöyrästi, lempeästi, lämpimästi ja rakkaudessa tahdomme kansanne tutkia kirjoituksia, ei kolmena sapattina peräkkäin, vaan niin monena sapattina kuin vain te suostutte meidän lempeää puhettamme kuulemaan. Mikäli saamme kunnian vieraila luonanne,

6 1. Moos. 12:3

7 Martti Luther, Juutalaisista ja heidän valheistaan

puhumme teille sanoilla, joissa ei ole syytöstä, vilppiä, petosta, tai mitään paha ajatusta. Opettakaa te meille Tooran ihmeitä, sillä me haluamme tutkia sitä päivin ja öin. Me emme odota teiltä muuta, kuin että saamme yhdessä tutkia kirjoituksia, jotka me uskomme, todistavat että Jeesus on Messias. Me olemme olleet laittomia, mutta nyt kun laittomuuden salaisuus kirkossamme on paljastettu, me tahdomme oppia teiltä kaikkivaltiaan Tooraa. Tuokaa maljanne, me tahdomme täyttää ne elävällä vedellä. Tuokaa lamppunne, me täytämme ne runsaalla öljyllä.

Emme halua antaa mitään aihetta pahennukseen, siksi luovumme Lutherin nimestä, kirjoituksista ja kaikista iljettävistä kuvista, joilla koristelimme koulumme, kirkkomme ja kappelimme. Me rukoilemme anteeksiantoa, sovitusta ja veljesrakkautta, jotta saisimme armon tulla vastaanoteteuiksi muukalaisina teidän keskuuteenne. Me sanomme sinulle tänä päivänä: “sinun Jumalasi on minun Jumalani ja sinun kansasi on minun kansani”. Me tahdomme tulla oksastetuiksi jaloon ölypuuhun, ymmärrämme, että juuri kannattelee oksia, emmekä tahdo ylvästellä luonnollisten oksien rinnalla. Me olimme vailla kansalaisoikeutta ja vieraat lupauksen liitoille, ilman toivoa ja ilman Jumalaa maailmassa. Me kiitämme Messiasta, joka on purkanut vihollisuuden välimuurin, tehnyt meidät yhdeksi ja sovittanut molemmat Jumalan kanssa. Hän on julistanut rauhaa meille, jotka olimme kaukana, ja teille, jotka olitte lähellä. Hänen kauttaan on meillä molemmilla pääsy yhdessä hengessä Isän luo. Kiitämme siitä, että Jumalan armosta emme ole enää muukalaisia, vaan pyhien kansalaisia ja Jumalan perhettä. Me rukoilemme joka päivä rauhaa Israelille, siunaamme Jumalan valittua kansaa ja kiitämme siitä, että saamme muukalaisina päästä osallisiksi Jumalan lupauksista. Amen.

Luku 2: Mooseksen laki

Lutherin mukaan laki tulee ehdottomasti erottaa evankeliumista. Tässä prosessissa kristityt ovat olleet vähän turhankin tehokkaita – laki on erotettu ja heitetty syrjään kokonaan. Niinpä kristityt opettavat että Kristus on kumonnut Mooseksen lain, eikä sitä enää kristikunnassa lueta, opeteta eikä noudateta. Tästä syystä kristityt eivät noudata Mooseksen laissa lueteltuja ruokasäädöksiä, sapattikäskyä, käskyä sitoa tupsut (hepreaksi tzitzit) viitan kulmiin tai verensyöntikieltoa. Mooseksen laista löytyy kuitenkin paljon käskyjä, joihin kristityt mielellään viittaavat, kuten käsky rakastaa lähimmäistä niin kuin itseä⁸, tai käsky olla makaamatta miehen kanssa, niin kuin naisen kanssa maataan⁹. Vaikuttaa vahvasti siltä, että kristityt poimivat kirsikoita kakusta lukiessaan Mooseksen kirjoja. Mutta mihin perustuu ajatus siitä, että Jeesus on kumonnut lain? Jeesus itse sanoo, että hän ei tullut kumoamaan lakia:

”Älkää luulko, että minä olen tullut lakia tai profeettoja kumoamaan; en minä ole tullut kumoamaan, vaan täyttämään. Sillä totisesti minä sanon teille: kunnes taivas ja maa katoavat, ei laista katoa pieninkään kirjain, ei ainoakaan piirto, ennenkuin kaikki on tapahtunut. Sentähden, joka purkaa yhdenkään näistä pienimmistä käskyistä ja sillä tavalla opettaa ihmisiä, se pitää pienimmäksi taivasten valtakunnassa kutsuttaman; mutta joka niitä noudattaa ja niin opettaa, se pitää kutsuttaman suureksi taivasten valtakunnassa.”¹⁰

Teologian tohtori Eero Junkkaala kirjoittaa kirjassaan *Esseitä Vanhan testamentin vaikeista kohdista*:

8 3. Moos. 19:18

9 3. Moos. 18:22

10 Mt. 5:17-19

”Erityisesti uhreja, sapattia ja ruokasäädöksiä koskevissa luvuissa nähdään, kuinka Uusi testamentti antaa Vanhalle aivan uuden merkityksen. Jeesus täytti itsessään Mooseksen lain säädökset, meidän ei tarvitse niitä enää täyttää. Vanha on siis voimassa, mutta ei velvoita meitä, koska Kristus on sen täyttänyt.”

Raamatusta ei kuitenkaan löydy ensimmäistäkään jaetta, jonka mukaan laki olisi kumottu, tai että se ei enää velvoittaisi meitä. Juutalaisia tällainen lakivastaisuus, suoraan sanottuna antinomismi, kummastuttaa. Juutalaisille laki on evankeliumi. Laki ei ole raskas taakka, eikä sitä ole vaikea noudattaa:

”Sillä tämä käsky, jonka minä tänä päivänä sinulle annan, ei ole sinulle vaikea täyttää eikä liian kaukana. Se ei ole taivaassa, eikä sinun tarvitse sanoa: ‘Kuka nousisi meidän puolestamme taivaaseen noutamaan sen meille ja julistaisi sen meille, että me sen täyttäisimme?’ Se ei ole meren takana, eikä sinun tarvitse sanoa: ‘Kuka menisi meidän puolestamme meren taakse noutamaan sen meille ja julistaisi sen meille, että me sen täyttäisimme?’”¹¹

”Sillä rakkaus Jumalaan on se, että pidämme hänen käskynsä. Ja hänen käskynsä eivät ole raskaat”¹²

Vanhan testamentin mukaan laki on ikuinen säädös, johon ei saa lisätä mitään, eikä siitä saa ottaa mitään pois:

”Älkää lisätkö mitään siihen, mitä minä teille määrään, älkääkä ottako siitä mitään pois, vaan noudattakaa Herran, teidän Jumalanne, käskyjä, jotka minä teille annan.”¹³

Jos Jumalan tarkoitus oli, että laki on voimassa vain Jeesukseen asti, miksi Vanhassa testamentissa ei varoiteta tästä tulevasta muutoksesta? Miksi Uudessa testamentissa ei suoraan kerrota lain päättyneen Kristuksen ylösnousemukseen? Vanhan testamentin

¹¹ 5. Moos. 30:11-13

¹² 1. Joh. 5:3

¹³ 5. Moos. 4:2

viimeinen sivu ennen Uutta testamenttia sitä vastoin muistuttaa meitä:

”Muistakaa minun palvelijani Mooseksen laki, säädökset ja oikeudet, jotka annoin hänen kauttaan Hoorebilla koko Israelille”¹⁴

Kristityt puhuvat jatkuvasti siitä, kuinka uudessa liitossa laki ei enää ole voimassa. Kuulemma uudessa liitossa eletään Hengen, ei kirjaimen alla. Mutta Vanhan testamentin profetiat uudesta liitosta kuvaavat kuitenkin liittoa, jossa laki on edelleen voimassa:

*”Vaan tämä on se liitto, jonka minä teen Israelin heimon kanssa niiden päivien tultua, sanoo Herra: **Minä panen lakini heidän sisimpäänsä** ja kirjoitan sen heidän sydämiinsä; ja niin minä olen heidän Jumalansa, ja he ovat minun kansani.”¹⁵*

*”Ja minä annan heille yhden sydämen, ja uuden hengen minä annan teidän sisimpäänne, ja minä poistan kivisydämen heidän ruumiistansa ja annan heille lihasydämen, **niin että he vaeltavat minun lakieni mukaan ja noudattavat minun säädöksiäni ja toimivat niiden mukaan** ja he ovat minun kansani, ja minä olen heidän Jumalansa.”¹⁶*

Paavalin mukaan laki on pyhä, vanhurskas ja hyvä:

”Niin, laki on kuitenkin pyhä ja käskysana pyhä, vanhurskas ja hyvä.”¹⁷

Johanneksen mukaan meidän tulee pitää käskyt ja vaeltaa kuten Jeesus vaelsi:

”Ja siitä me tiedämme hänet tuntevamme, että pidämme hänen käskynsä. Joka sanoo: “Minä tunnen hänet”, eikä pidä hänen käskyjensä, se on valhettelija, ja totuus ei ole hänessä. Mutta joka pitää hänen sanansa, hänessä on Jumalan rakkaus totisesti täydelliseksi tullut. Siitä me tiedämme, että me hänessä olemme.

14 Mal. 3:22

15 Jer. 31:33

16 Hes. 11:19-20

17 Room. 7:12

*Joka sanoo hänessä pysyvänsä, on **velvollinen vaeltamaan, niinkuin hän vaelsi.***¹⁸

Miten Jeesus vaelsi? Hän ei rikkonut ainuttakaan Mooseksen lain käskyä. Meiltä odotetaan samaa. Usein väitetään, että Mooseksen laki oli annettu ainoastaan juutalaisille. Kuitenkin Raamatun mukaan laki on sama niin muukalaisille kuin juutalaisillekin:

*”Seurakunnassa olkoon laki sama teillä kuin muukalaisellakin, joka asuu teidän luonanne. Tämä olkoon teille **ikuinen säädös** sukupolvesta sukupolveen. Se, mikä koskee teitä, koskekoon myös muukalaista Herran edessä.”*¹⁹

Huomatkaa, että lakia kutsutaan ikuiseksi säädökseksi. Raamatussa ei missään kohta anneta pienintäkään vihjettä siitä, että laki olisi vain väliaikainen. Raamatun mukaan Mooseksen laki on ikuinen ja muuttumaton.

Ilmestyskirjassa kirjoitetaan joidenkin käsikirjoitusten mukaan:

*”Autuaat ne, **jotka jotka pitävät hänen käskynsä**, että heillä olisi valta syödä elämän puusta ja he pääsisivät porteista sisälle kaupunkiin!”*²⁰

Näin esimerkiksi kuningas Jaakon käänöksessä. Kuitenkin suurin osa uudemmissa käänöksistä noudattaa käsikirjoituksia, joiden mukaan kyse olisi vaatteiden pesemisestä:

*”Autuaat ne, **jotka pesevät vaatteensa**, että heillä olisi valta syödä elämän puusta ja he pääsisivät porteista sisälle kaupunkiin!”*

Alkukielessä kreikassa näiden kahden käsikirjoituksen välillä on vain muutaman kirjaimen ero, *pestä vaatteensa* ja *pitää käskyt* näyttävät hämmästyttävän samankaltaisilta. Onko kyse tahallisesta Raamatun sanan väärentämisestä vai vahingosta? Neljä jaetta edemmäs luumme:

”Minä todistan jokaiselle, joka tämän kirjan profetian sanat kuulee: Jos joku panee niihin jotakin lisää, niin Jumala on paneva hänen

18 1. Joh. 2:3-6

19 4. Moos. 15:15

20 Ilm. 22:14

päällensä ne vitsaukset, jotka ovat kirjoitetut tähän kirjaan”²¹

Ei voi välttyä ajatukselta, että kyseessä olisi tahallinen manipulaatio. Kristikunnassa on jo varhain ollut aversio lain noudattamisen ja käskyjen pitämisen suhteen. Jumalan lakia ei haluta noudattaa. Tämä ei ole yllättävää, sillä sielunvihollinen haluaa, että me rikomme Jumalan käskyjä, ja tekee kaikkensa, jotta emme noudattaisi Jumalan asettamia säädöksiä. Toinen tessalonikalaiskirje puhuu laittomuuden ihmisestä, joka tulee lopunaikoina (joita elämme jo nyt):

*”Älkää antako kenenkään vietellä itseänne millään tavalla. Sillä se päivä ei tule, ennenkuin luopumus ensin tapahtuu ja **laittomuuden ihminen** ilmestyy, kadotuksen lapsi, tuo vastustaja, joka korottaa itsensä yli kaiken, mitä jumalaksi tai jumaloitavaksi kutsutaan, niin että hän asettuu Jumalan temppeliin ja julistaa olevansa Jumala. Sillä **laittomuuden salaisuus** on jo vaikuttamassa; jähka vain tulee tieltä poistetuksi se, joka nyt vielä pidättää, niin silloin ilmestyy **tuo laitton**, jonka Herra Jeesus on surmaava suunsa henkäyksellä ja tuhoava tulemuksensa ilmestyksellä, tuo, jonka tulemus tapahtuu saatanan vaikutuksesta **valheen kaikella voimalla ja tunnusteilla ja ihmeillä ja kaikilla vääryyden viettelyksillä** niille, jotka joutuvat kadotukseen, sentähden etteivät ottaneet vastaan rakkautta totuuteen, voidaksensa pelastua.”²²*

Ei voi välttyä ajatukselta, että laittomuuden ihmisellä tarkoitetaan tässä kirjaimellisesti laitonta, ilman lakia olevaa ihmistä, antinomistia. Tämä laitton ilmestyy ”saatanan vaikutuksesta valheen kaikella voimalla ja tunnusteilla ja ihmeillä” - meillä on siis sängen voimakas vastustaja edessämme. Siksi ei ole mikään ihme, että laittomuuden julistajat, jotka sanovat että Kristus on lain loppu, ovat niin hyvin menestyneet kristillisessä kirkossa. Roomalaiskirjeen mukaan ”*Sillä Kristus on lain*

21 Ilm. 22:18

22 2. Tess. 2:3,4,7-10

*loppu, vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo.*²³ Tätä jaetta antinomistit viljelevät ahkerasti. Kyseessä on kuitenkin käänkösvirhe. Kreikan sana *telos* ei nimittäin tarkoita pelkästään loppua, vaan myös täyttymystä tai päämäärää. Kristus on siis lain täyttymys. Ei ole kuitenkaan mikään ihme, että Paavalin tekstejä väärennellään, sillä Raamattu itse todistaa, että lopunaikoina (joita elämme jo nyt) ihmiset tulevat vääntelemään Paavalin kirjoituksia, joissa on yhtä ja toista vaikeatajuista:

*”niinkuin hän tekee kaikissa kirjeissään, kun hän niissä puhuu näistä asioista, vaikka niissä tosin on yhtä ja toista vaikeatajuista, jota tietämättömät ja vakaantumattomat vääntävät kiertoon niinkuin muitakin kirjoituksia, omaksi kadotukseksi.”*²⁴

Samaiset laittomuuden ihmiset tykkäävät myös seuraavista roomalaiskirjeen jakeesta:

*”mutta nyt me olemme irti laista ja kuolleet pois siitä, mikä meidät piti vankeina, niin että me palvelemme Jumalaa Hengen uudessa tilassa emmekä kirjaimen vanhassa.”*²⁵

*”Sillä synnin ei pidä teitä vallitseman, koska ette ole lain alla, vaan armon alla.”*²⁶

Mutta mitä tarkoittaa olla ”irti laista” ja ”lain alla”? Tuskin kukaan antinomisti väittää että kymmenen käskyä ei koskisi kristittyjä, tai että rakkauden kaksoiskäsky ei velvoittaisi uskovia. Heti seuraavissa jakeissa Paavali kirjoittaa *”Mitä siis sanomme? Onko laki syntiä? Pois se!”*²⁷ ja *”Kuinka siis on? Saammeko tehdä syntiä, koska emme ole lain alla, vaan armon alla? Pois se!”*²⁸ ja muutama jae edemmäs: *”Niin, laki on kuitenkin pyhä ja käskysana pyhä, vanhurskas ja hyvä.”*²⁹ Roomalaiskirjeen

23 Room. 10:4

24 2. Piet. 3:16

25 Room. 7:6

26 Room. 6:14

27 Room. 7:7

28 Room. 6:15

29 Room. 7:12

kolmannessa luvussa Paavali kirjoittaa, että ”*Me vahvistamme lain.*”³⁰ Selvästikin lain alla oleminen on paha asia, mutta lain alla oleminen tarkoittaa jotain muuta, kuin olla velvollinen noudattamaan lakia. Lain alla oleminen tarkoittaa päinvastaista kuin armon alla oleminen, se tarkoittaa sitä, että luottaa tekoihin pelastuakseen, ei yksin armoon. Huomaamme, että Paavalin kirjeissä todella on yhtä ja toista vaikeatajuista. Teemme hyvin, jos pidämme kirkkaana mielessä Jeesuksen helposti ymmärrettävän opetuksen: ”*Sillä totisesti minä sanon teille: kunnes taivas ja maa katoavat, ei laista katoa pieninkään kirjain, ei ainoakaan piirto, ennenkuin kaikki on tapahtunut.*”³¹

Roomalaiskirjeen ohella antinomistit viittaavat mielellään galatalaiskirjeeseen:

”*Kristus on lunastanut meidät lain kirouksesta, kun hän tuli kiroukseksi meidän edestämme-sillä kirjoitettu on: "Kirottu on jokainen, joka on puuhun ripustettu"*”³²

Mikä on lain kirous? Että joutuu viettämään sapattia ja syömään kosher-ruokaa? Ei! Lain kirous esitellään muutama jae edellä: ”*Kirottu olkoon jokainen, joka ei pysy kaikessa, mikä on kirjoitettuna lain kirjassa, niin että hän sen tekee*”³³ Lain kirouksella tarkoitetaan siis tässä tilaa, jossa ihminen on lain vaatiman rangaistuksen alainen. Jeesukseen uskova ei ole enää lain kirouksen alainen, sillä Kristus on vapauttanut meidät kuolemanrangaistuksesta. Vielä kuulee usein viitattavan seuraavaan jakeeseen:

”*Vapauteen Kristus vapautti meidät. Pysykää siis lujina, älkääkä antako uudestaan sitoa itseänne orjuuden ikeeseen.*”³⁴

Tässä jakeessa ei puhuta laista mitään, mutta silti kristityt väittävät orjuuden ikeen tarkoittavan lain raskasta taakkaa. Raamatussa ei lakia

30 Room. 3:31

31 Mt. 5:18

32 Gal. 3:13

33 Gal. 3:10

34 Gal. 5:1

kuitenkaan kuvata missään kohtaa ikeeksi tai raskaaksi taakaksi, päinvastoin, ”*Sillä rakkaus Jumalaan on se, että pidämme hänen käskynsä. Ja hänen käskynsä eivät ole raskaat.*”³⁵

Kristittyjen mukaan apostolien teoissa luvussa viisitoista kuvatussa nk. Jerusalemin kokouksessa päätettiin, ettei kristittyjen tarvitse noudattaa Mooseksen lakia. Tähän taidetaan viitata vielä useammin kuin edellä mainittuihin roomalais- ja galatalaiskirjeiden kohtiin. Jerusalemin kokouksessa ei kuitenkaan käsitelty Mooseksen lakia, vaan pelastuskysymystä:

”Ja Juudeasta tuli sinne muutamia, jotka opettivat veljiä: ”Ellette ympärileikkauta itseänne, niinkuin Mooses on säätänyt, ette voi pelastua.””³⁶

Kyse oli siis ympärileikkauksesta, jota pidettiin pelastuksen ehtona. Jeesuksen ajan juutalaisuudessa oli vallalla oppi, jonka mukaan “koko Israel on pelastuva”. Koska pelastuksen katsottiin koskevan vain Israelia, pääteltiin etteivät pakanat voi pelastua ilman ympärileikkausta, joka liitti heidät Israeliin. Niinpä tuon ajan rabbit olivat kehittäneet nk. proselyyttikasteen pakanoita varten, jonka keskeisin operaatio oli juuri ympärileikkaus. On huomattava, ettei Mooseksen laissa kuitenkaan ole mitään käskyä tai ohjetta pakanoiden ympärileikkaamiseen. Kyse oli rabbien omasta perinnäissäädöksestä ja traditiosta. Uusi ja mullistava ajatus alkuseurakunnalla oli, että myös pakanat voivat pelastua, ilman ympärileikkausta, kuten Pietari todistaa: *”eikä tehnyt mitään erotusta meidän ja heidän kesken, sillä hän puhdisti heidän sydämensä uskolla.*”³⁷ Apostolien kokouksessa Jaakob esittää seuraavan ratkaisuehdotuksen:

”Sentähden minä olen sitä mieltä, ettei tule rasittaa niitä, jotka pakanuudesta kääntyvät Jumalan puoleen, vaan heille kirjoitettakoon, että heidän pitää karttaman epäjumalien

35 1. Joh 5:3

36 Apt. 15:1

37 Apt. 15:9

saastuttamaa ja haureutta ja lihaa, josta ei veri ole laskettu, sekä verta. Sillä Mooseksella on ammoisista ajoista asti joka kaupungissa julistajansa; luetaanhan häntä synagoogissa jokaisena sapattina.”³⁸

Miksi Jaakob lisää, että luetaanhan Moosesta jokaisessa kaupungissa jokaisena sapattina? Tämä lisäys olisi absurdi, mikäli päätös olisi ollut ettei Mooseksen lakia tarvitse noudattaa. Selvästi Jaakob tarkoittaa, ettei pakanuudesta kääntyneille tarvitse ensi alkuun opettaa kuin nämä neljä välttämätöntä asiaa, muut Mooseksen lain kohdat opitaan kyllä ajallaan, luetaanhan Moosesta jokaisessa kaupungissa synagogissa jokaisena sapattina. Apostolien kokouksen loppulauselma kuuluu:

*”Sillä Pyhä Henki ja me olemme nähneet hyväksi, ettei teidän päällenne ole pantava enempää kuormaa kuin nämä välttämättömät: että kartatte epäjumalille uhrattua ja verta ja lihaa, josta ei veri ole laskettu, ja haureutta. Jos te näitä vältätte, niin teidän käy hyvin. Jääkää hyvästi!”*³⁹

Missään kohtaa loppulauselmaa ei sanota, että pakanuudesta kääntyneiden ei tarvitse noudattaa Mooseksen lakia. Syödessään verta kristityt eivät noudata edes näitä neljää välttämätöntä käskyä. He väittävät että nämä neljä säädöstä koskivat ainoastaan alkuseurakuntaa tietyssä historiallisessa ja kulttuurisessa ympäristössä, mutta väitetty vapautus Mooseksen laista on heidän mukaan kuitenkin universaali. Missä kohtaa apostolien tekojen lukua viisitoista sanotaan että Mooseksen laki on kumottu? Ei missään. Huomaamme, että antinomistit ovat kekseliästä, mutta erittäin tekopyhää porukkaa. Eikä ihme, sillä toimivathan he ”valheen kaikella voimalla ja tunnusteilla”.

38 Apt. 15:19-21

39 Apt. 15:28,29

Luku 3: Sapatti

Sunnuntaisin hartaat kristityt hiljentyvät lepopäivän viettoon, käyvät kirkossa ehtoollisjumalanpalveluksessa, syventyvät Jumalan sanaan, keskittyvät ruokoukseen ja lepäävät kaikesta työstä. Meno on hurskasta, mutta täysin Raamatun sanan vastaista. Raamattu on kristityille ylin ohje uskonasioissa. Raamatusta ei kuitenkaan löydy ainuttakaan jaetta, jossa käskettäisiin viettää lepopäivää sunnuntaina. Kolmas käsky kuuluu kirjaimellisesti alkukielen mukaan ”*Muista pyhittää sapatinpäivä*”⁴⁰ tai kuten vuoden 1776 Biblia asian ilmaisee ”*Muista sabbatin päivää, ettäs sen pyhittäisit.*” Mikäli Raamattua lukevat kristityt noudattaisivat Jumalan sanaa, tulisi heidän viettää lepopäivää lauantaina, päivänä jona juutalaiset ovat viettäneet sapattia tuhansia vuosia maailman luomisesta alkaen. Sapatin rikkomisesta määrätty rangaistus on Raamatussa kuolema⁴¹. Mikäli halutaan rikkoa näin vakavaa käskyä vastaan, tulee sille olla erityisen vahvat perusteet Raamatussa.

Eero Junkkaala kirjoittaa kirjassaan *Esseitä Vanhan testamentin vaikeista kohdista*:

”Kristityt ovat ottaneet kolmannen käskyn katekismukseensa, mutta kääntäneet sen lepopäiväksi samalla, kun päivä vaihtui lauantaista sunnuntaiksi. Tähän on selvä syy. Jeesuksen ylösnousemus sapatin jälkeisenä aamuna muutti kaiken.”

Tämä argumentti toimisi vain, mikäli Jeesus olisi noussut haudasta viikon ensimmäisen päivän sijaan sapattina, sytyttänyt nuotion ja ryhtynyt kyntämään peltoa. On huomattava, että Jeesus ei rikkonut sapattia edes kuolemassaan, vaan lepäsi sapatin haudassa. Uudesta testamentista ei käy ilmi miten ylösnousemus viikon ensimmäisenä päivänä mitätöi sapatin. Junkkaala lainaa väitteensä tueksi kahta Raamatun jaetta:

“Toinen pitää yhden päivän toista parempana, toinen pitää kaikki päivät yhtä hyvinä; kukin olkoon omassa mielessään

40 2. Moos. 20:8

41 2. Moos. 31:14

täysin varma.”⁴²

“Älköön siis kukaan teitä tuomitko syömisestä tai juomisesta, älköön myös minkään juhlan tai uudenkuun tai sapatin johdosta, jotka vain ovat tulevaisten varjo, mutta ruumis on Kristuksen.”⁴³

Roomalaiskirjeen neljännen luvun konteksti on kuitenkin *“Heikkouskoista hoivatkaa, rupeamatta väittelemään mielipiteistä.”⁴⁴* Kuten mainittu, sapatin rikkomisesta määrätty rangaistus on kuolema, tuskin siis mielipidekysymys. Kyseisessä jakeessa mainitut päivät saattavat yhtä hyvin tarkoittaa esim. paastopäiviä. Kolossalaiskirjeen kohdan voi tulkita myös *“Älköön kukaan tuomitko teitä siitä, että oikein vietätte sapattia.”* Alkukielessä kreikassa ei myöskään ole sanaa *”vain”*, joten voimme tulkita sen tarkoittavan että juhlat ja sapatit ovat *”todellakin”* tulevaisten varjo.

Junkkaala myöntää että kolmas käsky kuuluu kirjaimellisesti *“Muista pyhittää sapatinpäivä.”* Onkin suorastaan käsittämätöntä, miksi sapatti on käännetty lepopäiväksi Raamatun käännöksissämme. Ilmeisesti jotta sapattia olisi helpompi rikkoa? Junkkaala väittää sapatin koskevan ainoastaan juutalaisia ja lainaa väitteensä tueksi seuraavaa Raamatun kohtaa:

*”Ja pitäkööt israelilaiset sapatin, niin että he viettävät sapattia sukupolvesta sukupolveen **ikuisena liittona**. Se on oleva ikuinen merkki minun ja israelilaisten välillä; sillä kuutena päivänä Herra teki taivaan ja maan, mutta seitsemäntenä päivänä hän lepäsi ja hengähti.”⁴⁵*

On kuitenkin huomattava, että sapatti annettiin jo luomisessa, ennen kuin maailmassa oli ainuttakaan juutalaista. Mielenkiintoista on myös, että em. jakeessa sapattia kutsutaan ikuiseksi liitoksi. Kolmannen käskyn kohdalla luemme, että sapatti on myös muukalaista varten:

”Muista pyhittää sapatinpäivä. Kuusi päivää tee työtä ja toimita

⁴² Rm. 14:5

⁴³ Kol. 2:16-17

⁴⁴ Rm. 14:1

⁴⁵ 2. Moos. 31:16-17

*kaikki askareesi; mutta seitsemäs päivä on Herran, sinun Jumalasi, sapatti; silloin älä mitään askareita toimita, älä sinä älköönkä sinun poikasi tai tyttäresi, sinun palvelijasi tai palvelijattaresi tai juhtasi **älköönkä muukalaisesi**, joka sinun porteissasi on.”⁴⁶*

Yleensäkin mooseksen lain mukaan “**Sama laki** koskee teitä kaikkia, niin siirtolaisia kuin syntyperäisiä israelilaisia, sillä minä olen Herra, teidän Jumalanne.”⁴⁷ Myös Jesajan mukaan sapatti on muukalaista varten:

*”Ja **muukalaiset**, jotka ovat liittyneet Herraan, palvelukseen häntä ja rakastaakseen Herran nimeä, ollakseen hänen palvelijoitansa, kaikki, **jotka pitävät sapatin eivätkä sitä riko** ja pysyvät minun liitossani, ne minä tuon pyhälle vuorelleni ja ilahutan heitä rukoushuoneessani, ja heidän polttouhrinsa ja teurasuhrinsa ovat otolliset minun alttarillani, sillä minun huoneeni on kutsuttava kaikkien kansojen rukoushuoneeksi.”⁴⁸*

Jeesuksen mukaan sapatti on koko ihmiskuntaa varten, ei ainoastaan juutalaisia varten:

*”Sapatti on asetettu **ihmistä varten** eikä ihminen sapatia varten.”⁴⁹*

On käsittämätöntä, miksi kristityt haluavat rikkoa sapatia. Luulen että taustalla on kirkon pitkä traditio, josta yksinkertaisesti ei haluta luopua. Sapatista on suorastaan pelottava keskustella kristittyjen kanssa. Luulen että tässä vaikuttaa jokin hyvin voimakas henki, joka vastustaa Jumalan sanaa aivan erityisellä vimmallalla. Ei ole yllättävää, että paholainen niin vahvasti on sapatia vastaan. Danielin kirjassa kuvattu pedon sarvi julistaa muuttavansa ajat ja lain:

”Hän puhuu sanoja Korkeinta vastaan ja hävittää Korkeimman pyhiä. Hän pyrkii muuttamaan ajat ja lain, ja ne annetaan hänen käteensä ajaksi ja kahdeksi ajaksi ja puoleksi ajaksi.”⁵⁰

46 2. Moos. 20:8-10

47 3. Moos. 24:22

48 Jes. 56:6-7

49 Mk. 2:27

50 Dan. 7:25

Saatana haluaa, että kristityt rikkovat Jumalan säädöksiä vastaan. Sapattikysymyksessä Saatana onkin onnistunut esimerkillisesti.

Usein kuulee väitettävän, että Uusi testamentti todistaa alkuseurakunnan kokoontuneen viikon ensimmäisenä päivänä. Raamatusta väitetään löytyvän peräti kolme jaetta väitteen tueksi:

”Ja kun viikon ensimmäisenä päivänä olimme kokoontuneet murtamaan leipää, niin Paavali, joka seuraavana päivänä aikoi matkustaa pois, keskusteli heidän kanssansa ja pitkitti puhettaan puoliyöhön saakka.”⁵¹

”Kunkin viikon ensimmäisenä päivänä pankoon jokainen teistä kotonaan jotakin talteen, säästäen menestymisensä mukaan, ettei keräyksiä tehtäisi vasta minun tultuani.”⁵²

”Samana päivänä, viikon ensimmäisenä, myöhään illalla, kun opetuslapset olivat koolla lukittujen ovien takana, juutalaisten pelosta, tuli Jeesus ja seiso heidän keskellään ja sanoi heille: ”Rauha teille!”⁵³

Korinttilaiskirjeen jakeen voimme unohtaa suoralta kädeltä, koska siinä ei alkuunkaan puhuta mistään kokoontumisesta. Rahaa käsketään laittaa sivuun nimenomaan kotona, viikon ensimmäisenä päivänä, oletettavasti koska sapattina rahan käsittely ei olisi ollut soveliaista. Onkin varsin erikoista, että tähän jakeeseen niin usein viitataan. Johanneksen evankeliumissa opetuslapset ovat tosiaan koolla viikon ensimmäisenä päivänä, mutta syy ”kokoukselle” käy ilmi samaisesta jakeesta – opetuslapset ovat lukittujen ovien takana juutalaisten pelosta, ennen kuin he edes tietävät Jeesuksen nousseen ylös haudasta. Olisi siis mahdotonta, että he olisivat kokoontuneet viettämään Jeesuksen ylösnousemusta, ennen kuin he edes tiesivät koko asiasta.

Entä kokous Trooassa viikon ensimmäisenä päivänä? Tässä meillä

51 Apt. 20:7

52 1. Kor. 16:2

53 Joh. 20:19

todellakin on yksi jae Raamatussa, jossa seurakunnan kerrotaan olleen koolla viikon ensimmäisenä päivänä, vieläpä leipää murtamassa. Leipän murtamisen väitetään tässä tarkoittavan ehtoollisen viettoa. Uudessa Testamentissa leivän murttaminen ei kuitenkaan tarkoita ehtoollisen viettämistä, vaan aivan tavallista syömistä. Tästä on todisteena se, että alkuseurakunnan kerrotaan murttaneen leipää joka päivä *“Ja he olivat alati, joka päivä, yksimielisesti pyhäkössä ja mursivat kodeissa leipää ja nauttivat ruokansa riemulla ja sydämen yksinkertaisuudella,”*⁵⁴ Lisäksi Trooassa Paavali murtaa leipää toisen kerran heti herätettyään Eutykoksen eloon. Olisi erikoista, jos alkuseurakunnassa ehtoollista olisi vietetty kaksi kertaa peräkkäin samana iltana. Purjehtiessaan laivalla Italiaan Paavali murtaa leipää kontekstissa, jossa on selkeästi kyse tavallisesta syömisestä:

*”Vähää ennen päivän tuloa Paavali kehoitti kaikkia nauttimaan ruokaa, sanoen: “Tänään olette jo neljäntoista päivää odottaneet ja olleet syömättä ettekä ole mitään ravintoa ottaneet. Sentähden minä kehoitan teitä nauttimaan ruokaa, sillä se on tarpeen meidän pelastuaksemme; sillä ei yhdeltäkään teistä ole hiuskarvaakaan päästä katoava.” Tämän sanottuaan hän otti leivän ja kiitti Jumalaa kaikkien nähden, **mursi ja rupesi syömään.**”*⁵⁵

Kiistatonta kuitenkin on, että Raamattu todella mainitsee seurakunnan olleen koolla Trooassa viikon ensimmäisenä päivänä. Voimme tehdä tästä johtopäätöksen, että se olisi ollut vakiintunut tapa seurakunnassa? Emme. Kyseisestä kokouksesta kerrotaan Raamatussa, koska Paavali tekee ihmeen herättäessään Eutykoksen henkiin. Seurakunta on ollut koolla, koska Paavali seuraavana aamuna lähtee pitkälle matkalle. Lisäksi on huomattava, että juutalaisessa ajattelussa päivä alkaa auringonlaskusta. Näin ollen seurakunta on ollut Trooassa koolla sapatin jälkeisenä iltana lauantaina, jolloin sapatin viettoa on jatkettu auringonlaskun jälkeen myöhään yöhön. Paavalin puhuessa pitkäväteisesti

54 Apt. 2:46

55 Apt. 27:33-35

väsynyt Eutykos putoaa ikkunasta. Paavali herättää Eutykoksen eloon ja lähtee seuraavana aamuna matkalle. Kyseinen aamu on siis viikon ensimmäisen päivän aamu. Selvästi Paavali ei halua rikkoa sapattia matkustamalla sapattina, vaan lähtee matkaan vasta viikon ensimmäisenä päivänä.

On myös huomionarvoista, että tässä kohtaa ja muuallakin Uudessa testamentissa Raamatun kirjoittajat kutsuvat sunnuntaita aina viikon ensimmäiseksi päiväksi, siitä ei käytetä missään kohtaa nimitystä ”lepopäivä”, ”Herran päivä” tai ”pyhäpäivä”.

Mahdollista sunnuntain viettoa puoltaa siis Raamatussa peräti yksi kokonainen jae, joka sekin on varsin kyseenalainen. Entä sapatti? Jeesuksen kerrotaan viettäneen sapattia, samoin opetuslasten, Paavalin ja apostolien:

*”Ja hän (Jeesus) saapui Nasaretiin, jossa hänet oli kasvatettu, ja meni tapansa mukaan sapatinpäivänä synagoogaan ja nousi lukemaan;”*⁵⁶

*”Ja hän (Jeesus) meni alas Kapernaumiin, Galilean kaupunkiin, ja opetti kansaa sapattina.”*⁵⁷

*”Ja toisena sapattina hän (Jeesus) meni synagoogaan ja opetti;”*⁵⁸

*”Ja hän (Jeesus) oli opettamassa eräässä synagoogassa sapattina.”*⁵⁹

*”Ja palattuaan kotiinsa he (opetuslapset) valmistivat hyvänhajuisia yrttejä ja voiteita; mutta sapatin he viettivät hiljaisuudessa lain käskyn mukaan.”*⁶⁰

”Mutta he (Paavali seuralaisineen) vaelsivat Pergestä eteenpäin ja saapuivat Pisidian Antiokiaan; ja he menivät synagoogaan

56 Lk. 4:16

57 Lk. 4:31

58 Lk. 6:6

59 Lk. 13:10

60 Lk. 23:56

sapatinpäivänä ja istuutuivat.”⁶¹

”Kun he (Paavali ja Barnabas) lähtivät ulos, pyydettiin heitä puhumaan näitä asioita tulevanakin sapattina. Seuraavana sapattina kokoontui lähes koko kaupunki kuulemaan Jumalan sanaa.”⁶²

”Ja sapatinpäivänä me (Paavali, Timoteus ja Luukas) menimme kaupungin portin ulkopuolelle, joen rannalle, jossa arvelimme olevan rukouspaikan, ja istuimme sinne ja puhuimme kokoontuneille naisille.”⁶³

”Ja tapansa mukaan Paavali meni sisälle heidän luoksensa ja keskusteli kolmena sapattina heidän kanssansa, lähtien kirjoituksista,”⁶⁴

”Ja hän (Paavali) keskusteli synagoogassa jokaisena sapattina ja sai sekä juutalaisia että kreikkalaisia uskomaan.”⁶⁵

Näemme siis, ettei Raamatun mukaan viikon ensimmäisellä päivällä ollut mitään erityistä asemaa alkuseurakunnan jumalanpalveluselämässä. Sapatti sen sijaan oli päivä jona erityisesti kokoonnuttiin kirjoitusten äärelle. Näemme edellä lainatuista jakeista että Jeesus, opetuslapset, apostolit ja Paavali kaikki viettivät sapattia. Sunnuntain vietolle sapatin sijaan ei näin ollen ole mitään perusteita Raamatusta.

Jotkut vääräleuat saivartelevat, että Paavali julisti sapattina synagoogissa julistaakseen evankeliumia pelastumattomille, ei osallistuakseen uskonnon harjoittamiseen. Edellä näemme, että sapatin viettäminen synagoogassa oli apostolien tapa. Että he olisivat tehneet sen vastentahtoisesti, ei käy ilmi Raamatusta. Tietysti juutalainen Paavali, kuten myös Jeesus, vietti sapattinsa synagoogassa. On vääräleukojen vastuulla todistaa Raamatusta, että Paavali ei olisi osallistunut sapattina

61 Apt. 13:14

62 Apt. 13:42,44

63 Apt. 16:13

64 Apt. 17:2

65 Apt. 18:4

synagoogassa jumalanpalvelukseen uskontoaan harjoittaekseen.

Usein kuulee väitettävän, että Paavali rikkoi sapattia. Tälle väitteelle ei kuitenkaan löydy mitään tukea Raamatusta. Raamattu sitä vastoin erityisesti mainitsee Paavalin noudattaneen Mooseksen lakia vielä kääntymisensä jälkeenkin:

*”Ota ne luoksesi ja puhdistä itsesi heidän kanssansa ja maksa kulut heidän puolestaan, että he saisivat leikkauttaa tukkansa; siitä kaikki huomaavat, ettei ole mitään perää siinä, mitä heille on kerrottu sinusta, vaan että **sinäkin vaellat lain mukaan ja noudatat sitä.**”⁶⁶*

*”Mutta sen minä sinulle tunnustan, että minä sitä tietä vaeltaen, jota he lahkoksi sanovat, niin palvelen isieni Jumalaa, että minä **uskon kaiken, mitä on kirjoitettuna laissa ja profeetoissa,**”⁶⁷*

*”**Minä en ole mitään rikkonut juutalaisten lakia enkä pyhäkköä enkä keisaria vastaan**”⁶⁸*

*”Miehet, veljet! **Vaikka en ole mitään tehnyt kansaamme tai isiemme tapoja vastaan,** annettiin minut kuitenkin Jerusalemissa vankina roomalaisten käsiin”⁶⁹*

Yllättäen välillä kuulee väitettävän myös, että Jeesus olisi rikkonut sapattia. Ajatus on absurdi. Kaikki kristityt myöntävät että Jeesus oli virheetön karitsa, synnitön uhri. Mikäli Jeesus olisi tehnyt syntiä rikkomalla sapattikäskyä, ei hän olisi voinut kuolla maailman syntien puolesta. Kuitenkin kieroimmat sapatin vastustajat viittaavat seuraavaan jakeeseen:

*”Tämä vain lisäsi juutalaisten halua ottaa Jeesus hengiltä. **Hänhän ei ainoastaan rikkonut sapattikäskyä,** vaan vieläpä sanoi Jumalaa omaksi isäkseen ja teki siten itsestään Jumalan vertaisen.”⁷⁰*

66 Apt. 21:24

67 Apt. 24:14

68 Apt. 25:8

69 Apt. 28:17

70 Joh. 5:18

Ensi alkuun jae näyttäisi kertovan, että Jeesus rikkoi sapattikäskyä. Raamattua lainatessa konteksti on kuitenkin tärkeä. Tässä tapauksessa Jeesus parantaa Betesdan altaalla miehen, joka on sairastanut 38 vuotta. Jeesus sanoo miehelle ”*Nouse, ota vuoteesi ja kävele.*”⁷¹ Mies tulee terveeksi, ottaa vuoteensa ja alkaa kävellä. Päivä oli kuitenkin sapatti. Niinpä juutalaiset sanovat parannelulle ”*Nyt on sapatti, eikä sinun ole lupa kantaa vuodetta.*”⁷² Raamatusta ei missään kohta kielletä vuoteen kantamista sapattina. Kyse on fariseusten omasta päästään keksimästä perinnäissäännöstä, jonka mukaan sapattina ei ollut luvallista kantaa yhtään mitään. Fariseusten perinnäissääntöjä vastaan Jeesus on useassa kohtaa Raamattua, esimerkiksi Matteuksen evankeliumissa luvussa 15 kirjanoppineet syyttävät Jeesuksen opetuslapsia siitä, että nämä syövät pesemättömin käsin. Käsien peseminen ennen ruokailua oli fariseusten keksimä perinnäissääntö (lisää tästä tapauksessa on luettavissa kirjan luvussa 4). Jeesuksen vastaus kirjanoppineille on: ”*Miksi te itse rikotte Jumalan käskyn perinnäissääntönne tähden?*”⁷³ Samoin Betesdan altaalla Jeesus vähät välittää fariseusten perinnäissäännöstä. Parantaessaan sairaan sapattina Jeesus rikkoo sapattikäskyn ainoastaan fariseusten mielestä. Jeesuksen mukaan Jumalan antama Mooseksen laki on voimassa⁷⁴, mutta ihmisten omilla perinnäissäännöillä ei ole mitään virkaa.

Edellä mainittujen jakeiden lisäksi sapatin vastustajat viittaavat mielellään ilmestyskirjan ensimmäisen luvun jakeeseen kymmenen:

”*Minä olin hengessä Herran päivänä, ja kuulin takaani suuren äänen, ikäänkuin pasunan äänen,*”⁷⁵

Jakeessa mainitun Herran päivän väitetään tarkoittavan sunnuntaita. Joistakin arameankielisistä käsikirjoituksista löytyykin ”Herran päivän” sijaan ”viikon ensimmäisenä päivänä”. Tässä jakeessa ei kuitenkaan

71 Joh. 5:8

72 Joh. 5:10

73 Mt. 15:3

74 Mt. 5:17

75 Ilm. 1:10

puhuta mitään kyseisen päivän pyhittämisestä tai viettämisestä mitenkään muutoinkaan. Todetaan vain, että Johannes sai ilmestyksensä ”Herran päivänä”. Termi ”Herran päivä” löytyy Raamatusta lukuisia kertoja, sekä Uudesta että Vanhasta testamentista, ja joka kerta sillä tarkoitetaan suurta tuomionpäivää:

*”Katso, **Herran päivä** tulee, tulee armottomana, tulee kiivaus ja vihan hehku, tekemään autioksi maan ja hävittämään siitä sen syntiset.”⁷⁶*

*”Mutta **Herran päivä** on tuleva niinkuin varas, ja silloin taivaat katoavat pauhinalla, ja alkuaineet kuumuudesta hajoavat, ja maa ja kaikki, mitä siihen on tehty, palavat.”⁷⁷*

On todennäköisempää, että termillä ”Herran päivä” tarkoitetaan myös tässä ilmestyskirjan jakeessa suurta tuomionpäivää. Johannes vietiin siis näyssä katsomaan Herran vihan päivää. Miksi sapatin vastustajat viittaavat näin surkeaan jakeeseen? Koska panosten loppuessa täytyy epätoivoisesti keksiä jotain.

Vielä jotkut sanovat, että eihän sapattikäskyä toisteta Uudessa testamentissa. Tähän voi vastata, että eihän Uudessa testamentissa toisteta ylipäänsä suurinta osaa Mooseksen laista, mutta laki on silti voimassa, koska Jeesus sanoo, ettei laista katoa pieninkään piirto⁷⁸. Sapatin päivän pyhittäminen oli apostolien aikaan niin itsestäänselvä asia, ettei sitä tarvinnut erikseen mainita.

Joidenkin mielestä sapatin viettäminen on lain alla elämistä, yritys pelastua tekojen avulla. Ihmiset jotka näin väittävät eivät kuitenkaan jostain syystä näe samaa ongelmaa sunnuntain viettämisessä. On myös kyseenalaista miten lepääminen ja työn karttaminen sapattina olisi tekojen avulla pelastumista, kysehän on nimenomaan tekemättömyydestä, ei teoista.

⁷⁶ Jes. 13:9

⁷⁷ 2. Piet. 3:10

⁷⁸ Mt 5:18

Voimme tässä vaiheessa todeta, että Raamatun mukaan sapattia viettivät Aatami ja Eeva, Jeesus, opetuslapset, apostolit ja Paavali. Jotkut tosin väittävät, ettei Raamatussa erikseen mainita kenenkään viettäneen sapattia ennen kuin Mooses antoi kansalle lain Siinain vuorella. Tämä väite on totta, mutta voimme silti päätellä, että sapatti oli voimassa jo ennen Moosesta. Ensinnäkin toisen mooseksen kirjan luvussa 16 Israelilaiset eivät kerää mannaa seitsemäntenä päivänä, tämä tapahtuu ennen kuin Mooses saa lain Siinailla. Toiseksi Jumala pyhittää ja siunaa luomisviikolla seitsemännen päivän⁷⁹. Minkä Jumala siunaa, se on siunattu ikuisesti⁸⁰. Miksi Jumala siunaisi sapatinpäivän ja sitten odottaisi muutaman tuhat vuotta kunnes asettaisi sen voimaan? Jo Aabrahamin kerrotaan noudattaneen Jumalan käskyjä, kauan ennen Moosesta⁸¹. Nooa osasi erottaa puhtaat eläimet saastaisista kauan ennen Moosesta, mikä tarkoittaa että laki oli jossakin muodossa olemassa jo ennen Moosesta. Raamatun mukaan siis sapatti on ollut voimassa luomisesta aina Paavaliin asti. Mutta Raamatun mukaan sapatti on voimassa vielä tulevaisuudessakin. Jesajan kirjan mukaan sapattia vietetään tuhatvuotisessa valtakunnassa:

*”Niinkuin uudet taivaat ja uusi maa, jotka minä teen, pysyvät minun kasvojeni edessä, sanoo Herra, niin pysyy teidän siemenenne ja teidän nimenne. Joka kuukausi uudenkuun päivänä ja **joka viikko sapattina tulee kaikki liha kumartaen rukoilemaan minua**, sanoo Herra.”⁸²*

Myös Jeesuksen mukaan sapatti on voimassa vielä hänen ylösnousemuksensa jälkeenkin:

”Kun te siis näette hävityksen kauhistuksen, josta on puhuttu profeetta Danielin kautta, seisovan pyhässä paikassa - joka tämän lukee, se tarkatkoon - silloin ne, jotka Juudeassa ovat, paetkoot

79 1. Moos 2:3

80 1. Aik. 17:27

81 1. Moos. 26:5

82 Jes. 66:22,23

*vuorille; joka on katolla, älköön astuko alas noutamaan, mitä hänen huoneessansa on, ja joka on pellolla, älköön palatko takaisin noutamaan vaippaansa. Voi raskaita ja imettäväisiä niinä päivinä! **Mutta rukoilkaa, ettei teidän pakonne tapahtuisi talvella eikä sapattina.** ”⁸³*

Miksi Jeesus kehoittaa rukoilemaan, että pako ei tapahtuisi sapattina, jos sapatti lakkasi olemasta voimassa Jeesuksen ylösnousemuksessa? Miksi sapatti olisi voimassa luomisessa ja tuhatvuotisessa valtakunnassa, mutta lakkaisi olemasta voimassa siinä välissä? Kuten aiemmin todettu, sapatti on ikuinen säädös⁸⁴. Ikuinen tarkoittaa sitä, että jokin asia on voimassa alusta loppuun saakka, lakkaamatta olemasta voimassa missään kohtaa aikajanaa. ”*En minä liittoani riko, enkä muuta sitä, mikä on minun huuliltani lähtenyt.*”⁸⁵

Olemme edellä todenneet, että Raamatun mukaan kaikkien ihmisten, ei ainoastaan juutalaisten, tulee viettää sapattia. Sapatin vietto tapahtuu juutalaisen tavan mukaan perjantai illan auringonlaskusta lauantai illan auringonlaskuun. Juutalaiset ovat viettäneet sapattia tuhansia vuosia. Olisi mahdotonta, että kokonainen miljoonapäinen kansa olisi jossain vaiheessa historiaa kollektiivisesti mokannut ja viettänyt sapattia erehdyksessä jonakin muuna kuin seitsemäntenä päivänä. Voimme siis tässä asiassa turvallisesti luottaa juutalaiseen traditioon tämän asian suhteen ja todeta, että sapattia on vietetty viikon seitsemäntenä päivänä maailman luomisesta tähän päivään asti.

”Ja Jumala päätti seitsemäntenä päivänä työnsä, jonka hän oli tehnyt, ja lepäsi seitsemäntenä päivänä kaikesta työstänsä, jonka hän oli tehnyt.”⁸⁶

Mistä kristikuntaan on tullut ajatus siitä, että sapatin sijaan tulisi viettää lepopäivää sunnuntaina Kristuksen ylösnousemuksen kunniaksi?

⁸³ Mt. 24:15-20

⁸⁴ 2. Moos. 31:16

⁸⁵ Ps. 89:34

⁸⁶ 1. Moos. 2:2

Suomessa luterilainen kirkko pitää Raamattua ylimpänä ohjeenaan. Kysymyksessä sapatista se seuraa kuitenkin katolisen kirkon traditiota, ihmisten omasta päästään keksimää käskyä. Katolisen kirkon mukaan katolinen kirkko on siirtänyt omalla auktoriteetillaan sapatin sunnuntaille. Luterilaisissa tunnustuskirjoissa Augsburgin tunnustuksessa asia ilmaistaan seuraavasti:

”He (katolilaiset) viittaavat myös sapattiin, joka kymmenen käskyn vastaisesti näyttää siirretyn vietettäväksi Herran päivänä. Mistään muusta esimerkistä ei tehdä niin suurta numeroa kuin sapatin muuttamisesta. Näin he korostavat äärimmilleen kirkon valtaa, koska se on kyennyt myöntämään vapauksia jopa kymmenen käskyn määräyksestä.”⁸⁷

Katolinen lehti The Catholic Universe Bulletin:

”Roomalaiskatolinen kirkko vaihtoi sapatin sunnuntaiksi jumalallisella, erehtymättömällä auktoriteetillaan, jonka se on saanut perustajaltaan, Jeesukselta Kristukselta. Protestantilla, joka väittää Raamatun olevan ainoa hengellinen ohje, ei ole mitään valtuutusta viettää sunnuntaita.”⁸⁸

The Convert's Catechism of Catholic Doctrine:

”K: Mikä päivä on sapatti?

V: Lauantai on sapatinpäivä.

K: Miksi vietämme sunnuntaita lauuntain sijaan?

V: Me vietämme sunnuntaita lauuntain sijaan koska Katolinen kirkko siirsi juhlallisuuden lauuntailta sunnuntaille.”⁸⁹

Kardinaali James Gibbons kirjoittaa:

”Voit lukea Raamatun ensimmäisestä mooseksen kirjasta ilmestyskirjaan, etkä löydä ainuttakaan riviä, joka valtuuttaisi sunnuntain pyhittämisen. Kirjoitukset vahvistavat lauuntain uskonnollisen juhlimisen, päivän, jota me emme ikinä pyhitä.”⁹⁰

Selvästi sunnuntain vietto on protestanttisuuteen tullut suoraan katoliselta kirkolta, uskonpuhdistajilta jäi tämä doktriini puhdistamatta. Jumala varoitti pahasta voimasta, joka muuttaisi ajat ja lait⁹¹. Katolinen

⁸⁷ Augsburgin tunnustus XXVIII, Kirkollinen valta <http://tunnustuskirjat.fi/augstunn2.html#kirkollinenvalta>

⁸⁸ The Catholic Universe Bulletin, August 14, 1942, p. 4.

⁸⁹ The Convert's Catechism of Catholic Doctrine (1957) p. 50

⁹⁰ Kardinaali James Gibbons, The Faith of Our Fathers 1978

⁹¹ Dan. 7:25

kirkko myöntää suoraan muuttaneensa Jumalan lakia, ja jopa pröystäilee asialla. Mutta minkä Jumala on säätänyt, sitä ei ihminen, eikä mikään voima, voi muuttaa. Jumala siunasi sapatinpäivän⁹². Minkä Jumala siunaa, se on siunattu ikuisesti:

*”Sillä mitä sinä, Herra, siunat, se on oleva siunattu iäti.”*⁹³

*”Katso, minä olen saanut tehtäväkseni siunata: hän on siunannut, enkä minä voi sitä peruuttaa.”*⁹⁴

Sapatin viettämisestä luvataan Raamatussa siunaus:

*”Jos sinä pidätät jalkasi sapattia rikkomasta, niin ettet toimita omia asioitasi minun pyhäpäivänäni, vaan kutsut sapatin ilopäiväksi, Herran pyhäpäivän kunnioitettavaksi ja kunnioitat sitä, niin ettet toimita omia toimiasi, et aja omia asioitasi etkä puhu joutavia, silloin on ilosi oleva Herrassa, ja minä kuljetan sinut maan kukkuloitten ylitse, ja minä annan sinun nauttia isäsi Jaakobin perintöosaa. Sillä Herran suu on puhunut.”*⁹⁵

Kirkon on aika suhtautua kysymykseen sapatista vakavasti ja myönnettävä, että sunnuntain vietto on katolisen kirkon traditio, joka ei perustu mihinkään Raamatun käskyyn. Jos Jumala haluaisi meidän viettävän sunnuntaita lauantain sapatin sijaan, Raamatussa kerrottaisiin tästä muutoksesta selkeästi. Jos Raamattu on kristityn ylin auktoriteetti, tulee hänen viettää sapattia, ei sunnuntaita. Siinä missä juutalaisilla on peite silmillä Kristukseen nähden, kristityillä on peite silmillä sapattia kohtaan. On aika poistaa peite ja viettää sapattia!

92 2. Moos. 20:11

93 1. Aik. 17:27

94 4. Moos. 23:20

95 Jes. 58:13,14

Luku 4: Ruokasäädökset

Ruokasäädöksistä Eero Junkkaala toteaa kirjassaan *Esseitä Vanhan testamentin vaikeista kohdista*, että “Kristuksessa ruokasäädökset on nollattu.”⁹⁶ Väitteensä tueksi Junkkaala viittaa pietarin näkyyn Apostolien tekojen luvussa kymmenen, sekä Jeesuksen sanoihin “*Ei saastuta ihmistä se, mikä menee suusta sisään; vaan mikä suusta käy ulos, se saastuttaa ihmisen.*”⁹⁷ Tässä Matteuksen evankeliumin kohdassa fariseukset syyttävät opetuslapsia pesemättömin käsin syömisestä. Jeesuksen opetus aiheesta on: “*pesemättömin käsin syöminen ei saastuta ihmistä.*”⁹⁸ Mikäli Jeesus todella opetti, että kaikki ruoka on puhdasta, Pietari ei saanut sitä memoaa, sillä Apostolien tekojen kymmenennessä luvussa Pietari toteaa “*En suinkaan, Herra; sillä en minä ole ikinä syönyt mitään epäpyhää enkä saastaista.*”⁹⁹ Olisi merkittävää, jos Jeesuksen opetuslapsi ei olisi ymmärtänyt mestarinsa opetusta tässä asiassa. Näyssä Pietarin eteen lasketaan taivaasta vaate, jolla on kaikenlaisia eläimiä, puhtaita ja epäpuhtaita. Taivaalta kuuluu ääni ”*Nouse Pietari, teurasta ja syö. Minkä Jumala on puhdistanut, sitä älä sinä sano epäpyhäksi*”¹⁰⁰. Näky toistuu kolme kertaa, eikä Pietari ymmärrä sitä. Näyn kirjaimellinen tulkinta, että kaikki elävä ravinto kelpaa syötäväksi, on Pietarin mielessä siis mahdoton. Vasta Korneliuksen ovella Pietari ymmärtää näyn vertauskuvallisen merkityksen: “*mutta minulle Jumala on osoittanut, etten saa sanoa ketään ihmistä epäpyhäksi enkä saastaiseksi.*”¹⁰¹

Junkkaala esittää että ruokasäädökset olisi annettu juutalaisille merkiksi siitä, että se on erilainen kuin muut kansat. Tämä on kuitenkin

96 Eero Junkkaala, *Esseitä Vanhan testamentin vaikeista kohdista*

97 Mt. 15:11

98 Mt. 15:20

99 Apt. 10:14

100 Apt. 10:13,15

101 Apt. 10:28

spekulaatiota. Koska Raamattu ei kerro meille, voimme vain arvailla miksi jotkut lajit ovat Jumalan mielestä ravinnoksi kelpaamattomia. Epäpuhtaat eläimet ovat kuitenkin jumalalle kauhistus:

*”Älä syö mitään, mikä on kauhistus.”*¹⁰²

Miksi Jeesuksen ylösnousemus muuttaisi Jumalan ikuista säädöstä tässäkään asiassa? Ilmeisesti pekoni ja äyriäiset maistuvat niin taivaallisen hyvältä, että kristityt ovat valmiita joustamaan Jumalan sanasta tässäkin kysymyksessä.

Antinomisteilta löytyy Raamatun jae jokaiseen kysymykseen, niin myös tähän:

*”Mutta Henki sanoo selvästi, että tulevina aikoina moniaat luopuvat uskosta ja noudattavat villitseviä henkiä ja riivaajien oppeja valheenpuhujain ulkokultaisuuden vaikutuksesta, joiden omatunto on poltinraudalla merkitty ja jotka kieltävät menemästä naimisiin ja **nauttimasta ruokia, mitkä Jumala on luonut niiden nautittavaksi kiitoksella**, jotka uskovat ja ovat tulleet totuuden tuntemaan. Sillä kaikki, minkä Jumala on luonut, on hyvää, eikä mikään ole hyljättävää, kun se kiitoksella vastaanotetaan; sillä se pyhitetään Jumalan sanalla ja rukouksella.*”¹⁰³

Jotkut riivaajat siis tämän jakeen mukaan kieltävät nauttimasta ruokia, **jotka Jumala on luonut nautittavaksi kiitoksella**. Huomaa kuitenkin, että Jumala ei ole luonut kaikkia maan matelijoita nautittavaksi kiitoksella! Kyseiset riivaajat saattavat siis kieltää syömästä esim. vehnää, kalaa, härkää tai muita puhtaita eläimiä. Saastaisia eläimiä ei Jumala kuitenkaan ole luonut syötäväksi. Tässä meillä on jälleen esimerkki Paavalin vaikeatajuisesta Raamatun kohdasta, jota valaisee Jeesuksen selkeä opetus: *”Sillä totisesti minä sanon teille: kunnes taivas ja maa katoavat, ei laista katoa pieninkään kirjain, ei ainoakaan piirto, ennenkuin*

102 5. Moos. 14:3

103 1. Tim. 4:3-5

kaikki on tapahtunut. ”¹⁰⁴

Mutta antinomisteilla on vielä yksi ässä hihassaan:

”Syökää kaikkea, mitä lihakaupassa myydään, kyselemättä mitään omantunnon tähden,”¹⁰⁵

Asia näyttäisi olevan ratkaistu, Uusi testamentti selvästi opettaa, että syökää kaikkea, mitä lihakaupassa myydään! Mutta entä jos lihakaupassa myydään myrkyllisiä eläimiä, uhanalaisia lajeja tai vaikka sontaa? Selvästikään kristitty ei voi lukea tätä Raamatun jaetta kirjaimellisesti. Paavalin tuskin tarkoitti, että kristitty voi syödä mitä tahansa. Konteksti on jälleen tärkeä. Paavali jatkaa:

”Jos joku, joka ei usko, kutsuu teitä ja te tahdotte mennä hänen luokseen, niin syökää kaikkea, mitä eteenne pannaan, kyselemättä mitään omantunnon tähden. Mutta jos joku sanoo teille: ”Tämä on epäjumalille uhrattua”, niin jättäkää se syömättä hänen tähtensä, joka sen ilmaisi, ja omantunnon tähden;”¹⁰⁶

Huomaamme, että konteksti on selkeästi epäjumalille uhratun lihan syömisessä. Tässä asiassa kylässä tai lihakaupassa tulee syödä kyselemättä asiasta sen enempää, mutta jos joku sanoo ”Tämä on epäjumalille uhrattua”, tulee se jättää syömättä. Jeesuksen opetuksen mukaan *”laista ei katoa pieninkään kirjain*”¹⁰⁷, joten tiedämme, että Mooseksen lain ruokasäädökset ovat edelleen voimassa. Ymmärrämme siis Paavalin opetuksen koskevan vain epäjumalille uhrattua – puhtaita eläimiä saa syödä, vaikka ei olisi täyttä varmuutta siitä, onko liha epäjumalille uhrattua. On huomioitava myös samasta luvusta Paavalin opetus: *”Älkää olko pahennukseksi juutalaisille, älkää kreikkalaisille älkääkään Jumalan seurakunnalle,*”¹⁰⁸ Kuinka usein kristityt ovatkaan pahennus juutalaisille syödessään pekonijuustohampurilaisia juutalaisten seurassa?

104 Mt. 5:18

105 1. Kor. 10:25

106 1. Kor. 10:27,28

107 Mt. 5:18

108 1. Kor 10:32

Luku 5: Hokkus pokkus

Kristittyjen hengellisen elämän keskipiste ja kohokohta on sunnuntaisin jumalanpalveluksessa jaettava Herran pyhä ehtoollinen. Tässä rituaalissa uskova ottaa alttarilla vastaan pienen pyöreän ehtoollisleivän eli öylätin, sekä pienen tilkan viiniä. Luterilainen kirkko opettaa, että ehtoollisaineet ovat todellisesti Jeesuksen ruumis ja veri. Katolisen kirkon transsubstantiaatio-opin mukaan ehtoollisaineet muuttuvat Jeesuksen ruumiiksi ja vereksi, kun taas luterilaisen opin mukaan leipä ja viini eivät muutu, ne vain mystisesti ovat Jeesuksen tosi ruumis ja tosi veri. Protestanttisista kirkoista muut kuin luterilaiset opettavat, että ehtoollisaineet vain viittaavat Jeesuksen ruumiiseen ja vereen, mutta eivät todellisesti ole Jeesuksen ruumis ja veri. Tässä kysymyksessä luterilaiset ovatkin protestanteista poikkeus ja ainoa kirkkokunta, joka on näin lähellä katolista kirkkoa.

Niin kutsuttua reaali-presenssi-oppia, jonka mukaan ehtoollisaineet ovat tosi ruumis ja tosi veri, perustellaan usein paitsi Jeesuksen ehtoollisen asetussanojen ”*tämä on minun ruumiini*”¹⁰⁹ kirjaimellisella tulkinnalla, myös Johanneksen evankeliumin luvun 6 sanoilla:

*”Joka syö minun lihani ja juo minun vereni, sillä on iankaikkinen elämä, ja minä herätän hänet viimeisenä päivänä. Sillä minun lihani on totinen ruoka, ja minun vereni on totinen juoma.”*¹¹⁰

Konteksti on jälleen tärkeä. Tätä Jeesuksen puhetta opetuslapset eivät nimittäin sulata, vaan he kysyvät siitä Jeesukselta. Jeesus vastaa heille: *”Henki on se, joka eläväksi tekee; ei liha mitään hyödytä. Ne sanat, jotka minä olen teille puhunut, ovat henki ja ovat elämä.”*¹¹¹ Näemme siis, että

109 Mt. 26:26

110 Joh. 6:54-55

111 Joh. 6:63

Jeesus ei puhu tässä kirjaimellisesta syömisestä ja juomisesta, vaan hengellisestä.

Ehtoollisen asetussanojen ”tämä on minun ruumiini” kirjaimellisesta tulkinnasta väänsivät kättä jo Luther ja Zwingli 1500-luvulla Marburgissa, jossa Luther raapusti pöytään sanat ”hoc est corpus meum” (näistä latinankielisistä ehtoollisen asetussanoista juontaa juurensa tuttu taikasana ”hokkus pokkus”). Kumpikin poistui väittelystä omasta mielestään voittajana. Kysymys on lopulta siitä, että mitä syitä meillä on tulkita juuri nämä sanat kirjaimellisesti? Jeesus puhui usein vertauskuvain. Jeesus sanoo mm. ”*minä olen tie*”¹¹², ”*minä olen tosi viinipuu*”¹¹³, ”*minä olen ovi*”¹¹⁴ ja ”*minä olen paimen*”¹¹⁵ - eikä yksikään kristitty tulkitse näitä jakeita kirjaimellisesti. Miksi siis Jeesuksen sanat ”tämä on minun ruumiini” tulisi tulkita kirjaimellisesti? Viimeisellä aterialla Jeesus Johanneksen evankeliumin mukaan pesee opetuslasten jalat ja toteaa ”*Sillä minä annoin teille esikuvan, että myös te niin tekisitte, kuin minä olen teille tehnyt.*”¹¹⁶ Kristikunnassa ei kuitenkaan ole mitään jalkojenpesun pyhää sakramenttia, sillä kristityt tulkitsevat jalkojenpesun hengellisesti. Miksi jalkojenpesu tulkitaan hengellisesti, mutta ehtoollinen kirjaimellisesti?

Kysymykseen on myös käytännöllinen näkökulma – ehtoollisaineissa ei näy mitään näkyvää muutosta, vaan ne näyttäisivät pysyvän ehtoollisen ajan selkeästi leipänä ja viininä. Mikäli ne todella ovat Jeesuksen tosi ruumis ja tosi veri, Jumala näyttäisi tehneen tässä kohtaa kaksinkertaisen ihmeen – mitään muutosta ei näy aineissa, jotka muuttuvat!

Aksel Valen-Sendstadin ja luterilaisen opin mukaan ehtoollisessa saadaan syntien anteeksiantaminen:

”Ehtoollisen leivässä ja viinissä meille annetaan syntiemme tähden

112 Joh. 14:6

113 Joh. 15:1

114 Joh. 10:9

115 Joh. 10:11

116 Joh. 13:15

*uhrattu Jeesus. Siksi ehtoollinen välittää syntien anteeksiantamisen.”*¹¹⁷

Todellakin ehtoollisen asetussanoissa Jeesus sanoo ”*sillä tämä on minun vereni, liiton veri, joka monen edestä vuodatetaan syntien anteeksiantamiseksi*”¹¹⁸. Jakeen mukaan Jeesuksen veri tuo syntien anteeksiantamisen, mutta tämänhän me jo tiesimme! Kyse on siis jälleen siitä, onko ehtoollisviini todella Jeesuksen veri. Luulisi että näin keskeisestä opinkappaleesta olisi Raamatussa meille selkeästi kerrottu. Ehtoollisen asetussanat löytyvät Matteuksen, Markuksen ja Luukkaan evankeliumeista sekä Paavalin ensimmäisestä kirjeestä korinttilaisille. Minkä takia tästä rituaalista, jossa saadaan peräti syntien anteeksiantaminen, ei ole kirjoitettu yhtään enempää Raamatussa? Luulisi että Raamatun kirjoittajilla olisi ollut näin mullistavasta opista edes jotakin sanottavaa. Paavali ei mainitse asiasta roomalaisille, kirjeessä jossa vanhurskauttamista laajasti käsitellään. ”*Niin päätämme siis, että ihminen vanhurskautetaan uskon kautta, ilman lain tekoja.*”¹¹⁹ Paavali on tässä sitä mieltä, että yksin usko vanhurskauttaa, eli tuo pelastuksen, ilman lain tekoja, eli ilman mitään ulkoisia rituaaleja. Asetussanojen lisäksi Raamattu ei kerro ehtoollisesta yhtään mitään. Todennäköisesti siksi, että Jeesus ei koskaan tarkoittanut pääsiäisateriaa korvattavan ehtoollisen rituaalilla. Kirkolla on ehtoollisen vietosta pitkä traditio, joka on kuitenkin vain ihmiskäskeyn perustuva traditio, Raamatun sanalla ei ehtoollista voi perustella.

On myös huomattava, että Raamattu kieltää veren syömisen:

*”Ole vain luja siinä, ettet syö verta; sillä veri on sielu, ja sielua sinun ei pidä syömän lihan kanssa.”*¹²⁰

Koska Raamattu selkeästi kieltää veren nauttimisen, ei rituaali, jossa juodaan verta, voi olla Jumalan asettama. Tässä kohtaa kristityt, joiden

¹¹⁷ Aksel Valen-Sendstad, Kristillinen dogmatiikka

¹¹⁸ Mt. 26:28

¹¹⁹ Room. 3:28

¹²⁰ 5. Moos. 12:23

mielestä uudessa liitossa Mooseksen laki ei ole voimassa, ovat tietysti sitä mieltä, että verta saa kristitty juoda. Mikäli Jumala olisi sallinut veren juomisen uudessa liitossa, luulisi että siitä kerrottaisiin meille selkeästi Raamatussa. Raamattu on kuitenkin tässäkin asiassa vaiti. Voimme jälleen turvautua Jeesuksen sanoihin ”*Sillä totisesti minä sanon teille: kunnes taivas ja maa katoavat, ei laista katoa pieninkään kirjain, ei ainoakaan piirto, ennenkuin kaikki on tapahtunut.*”¹²¹

Luku 6: Joulu

Jouluna hurskaat kristityt käyvät kirkossa laulamassa kauneimpia joululauluja, koristelevat kotinsa joulukoristein, nostavat joulukuusen keskelle olohuonetta, syövät joulukinkkua ja pipareita, odottavat joulupukkia, käyvät hautausmaalla sytyttämässä kynttilöitä ja peseytyvät joulusaunassa. Meno on hurskasta, mutta täysin Raamatun sanan vastaista. Raamatussa ei missään kohta käsketä viettää joulua, kyse on ihmisten omasta päästään keksimästä traditiosta. Jeesus on jyrkästi ihmiskäskyjä vastaan: ”mutta turhaan he palvelevat minua opettaen oppeja, jotka ovat ihmiskäskyjä”¹²² Joulukuusen koristelu kielletään yksiselitteisesti Raamatussa:

*”Näin sanoo Herra: ”Älkää totutelko itseänne pakanain menoon älkääkään kauhistuko taivaan merkkejä, sillä pakanat niitä kauhistuvat. Sillä kansat noudattavat turhia jumalia; sillä ne ovat puuta, joka hakataan metsästä, puusepän käten tekemiä, työaseella tehtyjä. Ne koristetaan hopealla ja kullalla sekä kiinnitetään nauloilla ja vasaroilla, niin etteivät ne horju. Ne ovat kuin linnunpelätin kurkkumaalla, eivät ne voi puhua; kantamalla täytyy niitä kantaa, sillä eivät ne voi astua. Älkää peljätkö niitä, sillä eivät ne voi paha tehdä; mutta eivät ne myöskään voi tehdä hyvää.”*¹²³

Jouluna muistellaan Jeesuksen neitseestä syntymistä Beethlehemissä. Jeesus todennäköisesti ei kuitenkaan syntynyt jouluna, sillä paimenet eivät olisi olleet ulkona kedolla talven aikaan. Mikäli Kristus olisi tahtonut hänen syntymäpäivää muistettavan, Raamatussa kerrottaisiin varmasti syntymän tarkka ajankohta. Ylipäänsä syntymäpäivän juhliminen on täysin vieras käsite Raamatussa. Raamatussa ainoastaan pakanat Faarao

¹²² Mt. 15:9

¹²³ Jer. 10:2-5

ja Herodes viettävät syntymäpäiviään. Faaraon syntymäpäivänä¹²⁴ hirteen joutuu ylimmäinen leipuri, Herodeksen syntymäpäivänä¹²⁵ päättä lyhyemmäksi päättyy Johannes Kastaja. Omien juhlapyhien keksiminen Raamatossa ilmoitettujen juhlapyhien lisäksi on selkeästi Raamatun vastaista. Valettuaan kultaisen vasikan Aaron julistaa ”*Huomenna on Herran juhla!*”¹²⁶ Aloitettuaan epäjumalien palvonnan Israelissa ja asetettuaan kultaiset vasikat Beteliin ja Daniin kuningas Jerobeam keksii omasta päästään juhlan:

*”Ja Jerobeam laittoi juhlan kahdeksannessa kuussa, kuukauden viidentenätoista päivänä, sen juhlan kaltaisen, jota vietetään Juudassa, ja nousi silloin itse alttarille; niin hän teki Beetelissä ja uhrasi niille vasikoille, jotka hän oli teettänyt. Ja tekemiänsä uhrikukulapappeja hän asetti virkaan Beeteliin. Hän nousi sille alttarille, jonka oli teettänyt Beeteliin, viidentenätoista päivänä kahdeksatta kuuta, **jonka kuukauden hän oli omasta päästään keksinyt.** Hän laittoi silloin juhlan israelilaisille ja nousi alttarille polttamaan uhreja.”*¹²⁷

Juhlapyhien keksiminen omasta päästä kulkee siis käsi kädessä epäjumalanpalvonnan kanssa. Raamatossa ei anneta mitään käskyä viettää joulua. Mutta mitä haittaa joulun viettämisessä on, saattaa joku kysyä. Paljonkin. Raamatossa kielletään pakanoiden menojen matkiminen, ja Joulun on läpensä pakanallinen juhla alkuperältään. Joulun esikuva on talvipäivänseisauksena vietetyssä roomalaisessa saturnalia-juhlassa. Talvipäivänseisauksena 25. joulukuuta oli Sol Invictuksen eli Voittamattoman auringon päivä. Tämä juhla koristeltiin myöhemmin kristillisellä symboliikalla. Mutta mitä kristillistä sanomaa julistavat tänä päivänä joulukinkku tai joulukuusi? Eivät yhtikäs mitään. Joululahjojen ostaminen ja antaminen aiheuttavat enemmän stressiä kuin rauhaa. Jumala

124 1. Moos. 40:20

125 Mt. 14:6

126 2. Moos. 32:5

127 1. Kun. 12:32,33

ei ole siunannut joulun viettoa, tästä syystä ei ole mikään ihme, jos joulu tosiasiaassa onkin monen kohdalla vuoden ahdistavinta aikaa.

Joulun sijaan Raamatussa asetetaan Herran pyhät juhlat: pääsiäinen, ensihedelmien juhla, helluntai, pasuunansoiton juhla, suuri sovituspäivä ja lehtimajanjuhla. Nämä juhlat on annettu ikuisiksi säädökseksi¹²⁸, mutta kirkko on päättänyt käyttää aivan omaa kalenteria ja julistanut omasta päästään keksimiä kirkkopyhiä. Raamatussa ilmoitetuista juhlapyhistä Kristus on täyttänyt pääsiäisen, ensihedelmien juhlan ja helluntain, mutta paasuunansoiton juhla, suuri sovituspäivä ja lehtimajanjuhla odottavat vielä täyttymystään. Seuraava suuri juhla kalenterissa on pasuunansoiton juhla.

*”yhtäkkiä, silmänräpäyksessä, viimeisen pasunan soidessa; sillä pasuna soi, ja kuolleet nousevat katoamattomina, ja me muutumme.”*¹²⁹

Sitä odotellessa.

128 3. Moos. 16:31,34

129 1. Kor. 15:52

Luku 7: Pitkäperjantai

Kristillisen tradition mukaan Jeesus nautti torstaina opetuslastensa kanssa pääsiäisaterian, ristiinnaulittiin perjantaina, lepäsi haudassa lauantain sapatin ja nousi sunnuntaina, viikon ensimmäisenä päivänä, kuolleista. Tämän skenaarion ensimmäinen ongelma on, ettei Jeesus vietä haudassa kolmea päivää ja kolmea yötä, kuten hän itse ennusti:

”Sillä niinkuin Joonas oli meripedon vatsassa kolme päivää ja kolme yötä, niin on myös Ihmisen Poika oleva maan povessa kolme päivää ja kolme yötä.”¹³⁰

Emmauksen tiellä opetuslapset sunnuntaina toteavat nyt olevan “*jo kolmas päivä siitä, kuin nämä tapahtuivat*”¹³¹. Minkään laskuopin mukaan ei perjantain ja sunnuntain välillä ole kolmea päivää ja kolmea yötä.

Suurempi ongelma liittyy kuitenkin sapattiin. Mikäli Jeesus vietti torstaina opetuslasten kanssa pääsiäisateriaa, olisi perjantai ollut juutalainen juhlapyhä, happamattoman leivän juhlan ensimmäinen päivä.

”Ensimmäisessä kuussa, kuukauden neljäntenätoista päivänä, iltahämärässä, on pääsiäinen Herran kunniaksi. Ja saman kuukauden viidentenätoista päivänä on happamattoman leivän juhla Herran kunniaksi; syökää happamatonta leipää seitsemän päivää. Ensimmäisenä päivänä olkoon teillä pyhä kokous, silloin älkää yhtäkään arkiaskareta toimittako. Tuokaa Herralle uhri seitsemänä päivänä. Seitsemäntenä päivänä on pyhä kokous; silloin älkää yhtäkään arkiaskareta toimittako.”¹³²

Juutalaiset olisivat rikkoneet sapatia ristiinnaulitessaan Jeesuksen happamattoman leivän juhlan ensimmäisenä päivänä. On varmaa, etteivät

130 Mt. 12:40

131 Lk. 24:21

132 3. Moos. 23:5-8

hurskaat juutalaiset olisi sapattina ristiinnaulinneet ketään. Tiedämme kuitenkin, ettei Jeesusta ristiinnaulittu sapattina, koska Joosef Arimatialainen kiiruhti saadakseen Jeesuksen ruumiin ristiltä haudattavaksi *ennen* sapattia¹³³.

*”Koska silloin oli valmistuspäivä niin – etteivät ruumiit jäisi ristille sapatiksi, sillä se sapatinpäivä oli suuri – juutalaiset pyysivät Pilatukselta, että ristiinnaulittujen sääriluut rikottaisiin ja ruumiit otettaisiin alas.”*¹³⁴

Jeesuksen oletetaan viettäneen pääsiäisateriaa viimeisenä aterianaan, koska evankeliumeiden todistus näyttää melko vankalta asian suhteen:

*”Niin tuli se happamattoman leivän päivistä, jona pääsiäislammas oli teurastettava. Ja hän lähetti Pietarin ja Johanneksen sanoen: ”Menkää ja valmistakaa meille pääsiäislammas syödäksemme.”*¹³⁵

Evankeliumeissa on kuitenkin pieni vihje, jonka perusteella tiedämme varmasti, ettei Jeesuksen nauttima ateria kuitenkaan ollut pääsiäisateria. Evankeliumeiden mukaan Jeesus nimittäin murtaa leipää (kr. *artos*, hepr. *lechem*) viimeisellä aterialla. Pääsiäislammas tuli kuitenkin nauttia happamattoman leivän (kr. *azumos*, hepr. *mazzah*) kanssa. Vielä tänäkin päivänä juutalaiset imuroivat ja lakaisevat kotinsa puhtaaksi kaikista viljatuotteista ennen pääsiäisateriaa, jotta kodissa ei olisi yhtään hapatetta. Happamatonta leipää ei juhlan aikana kukaan kutsuisi edes vahingossa leiväksi. Voimme siis päätellä, että opetuslapset kyllä valmistautuivat viettämään pääsiäistä ja happamattoman leivän juhlaa, mutta ateria, jonka Jeesus opetuslasten kanssa nautti viimeisenä aterianaan, ei ollut vielä pääsiäisateria.

Ainut mahdollinen skenaario Jeesuksen ristiinnaulitsemiselle on siis seuraava. Jeesus vietti keskiviikkoiltana tavallisen aterian opetuslasten

133 Lk. 23:54

134 Joh. 19:31

135 Lk. 22:7-8

seurassa, syöden tavallista, ei-happamatonta leipää. Keskiviikkoillan vaihtuessa torstaiksi Jeesus pidätettiin ja luovutettiin ristiinnaulittavaksi seuraavana aamuna. Jeesus ristiinnaulittiin torstaina päivällä ja Joosef Arimatialainen hautasi Jeesuksen ennen torstai-illan auringonlaskua, jolloin happamattoman leivän juhlan ensimmäinen pyhäpäivä eli sapatit alkoi. Jeesus lepäsi perjantain ja lauantain sapatit haudassa ja nousi sunnuntaina kuolleista, kolmantena päivänä, kuten hän itse oli ennustanut.

Tämä skenaario on minun mielestäni vähiten ongelmallinen. Suurin ongelma on kirkon vahva ja vankkumaton pitkäperjantain traditio. Kuka uskaltaisi uhmata kirkkoa ja sen määrittämiä juhlapyhiä?

Luku 8: extra ecclesiam nulla salus est

Uusi testamentti kehottaa uskovia kokoontumaan säännöllisesti:

”Älkäämme jättäkö omaa seurakunnankokoustamme, niinkuin muutamien on tapana, vaan kehoittakaamme toisiamme, sitä enemmän, kuta enemmän näette tuon päivän lähestyvän.”¹³⁶

Kristikunnassa ajatellaan, että kristittyjen tulee kokoontua kirkossa, erityisesti sunnuntaina, viikon ensimmäisenä päivänä. Tässä ajattelussa kirkko on uusi Israel, joka on korvannut vanhan. Tällaista ajatusta ei kuitenkaan ole Raamatussa. Sana *kirkko* ei edes esiinny Raamatussa. Sana jolla Uudessa testamentissa kuvataan seurakunnan kokousta saattaa yllättää ja shokeerata antisemitisteja:

*”Sillä jos **kokoukseenne** tulee mies, kultasormus sormessa ja loistavassa puvussa, ja tulee myös köyhä ryysyissä,”¹³⁷*

Kokoukseenne on kirjaimellisesti kreikaksi συναγωγήν, *synagoga*. Synagoga on ym. jakeessa käännetty jostain syystä kokoukseksi. Sama kreikankielen sana on ilmestyskirjan seuraavassa jakeessa kuitenkin käännetty synagogaksi:

*”Minä tiedän sinun ahdistuksesi ja köyhyytesi - sinä olet kuitenkin rikas - ja mitä pilkkaa sinä kärsit niiltä, jotka sanovat olevansa juutalaisia, eivätkä ole, vaan ovat **saatanan synagooga**.”¹³⁸*

Tässä näkyy selvästi raamatunkääntäjien juutalaisvastaisuus - seurakunnan kokousta ei haluta kutsua synagogaksi, mutta saatanan synagoga käy hyvin. Uuden testamentin mukaan alkuseurakunta kokoontui synagogassa. Kirkosta ei puhuta Raamatussa sanaakaan, mutta sana

136 Hepr. 10:25

137 Jaak. 2:2

138 Ilm. 2:9

synagoga esiintyy Uudessa testamentissa 56 kertaa. Olemme jo luvussa 3 nähneet, kuinka synagogassa kokoonnuttiin erityisesti sapattina. Uusi testamentti kertoo kuinka niin Jeesus kuin apostolitkin kokoontuivat synagogassa:

”Ja hän tuli kotikaupunkiinsa ja opetti heitä heidän synagoogassaan, niin että he hämmästyivät ja sanoivat: ”Mistä hänellä on tämä viisaus ja nämä voimalliset teot?”¹³⁹

”Ja kun tuli sapatti, rupesi hän opettamaan synagoogassa;”¹⁴⁰

*”Ja hän saapui Nasaretiin, jossa hänet oli kasvatettu, ja meni tapansa mukaan **sapatinpäivänä synagoogaan** ja nousi lukemaan.”¹⁴¹*

”Ja toisena sapattina hän meni synagoogaan ja opetti;”¹⁴²

”Ja hän oli opettamassa eräässä synagoogassa sapattina.”¹⁴³

”Jeesus vastasi hänelle: ”Minä olen julkisesti puhunut maailmalle; minä olen aina opettanut synagoogissa ja pyhäkössä, joihin kaikki juutalaiset kokoontuvat, enkä ole salassa puhunut mitään.”¹⁴⁴

”Ja kohta hän saarnasi synagoogissa Jeesusta, julistaen, että hän on Jumalan Poika.”¹⁴⁵

”Ikonionissa he samoin menivät juutalaisten synagoogaan ja puhuivat niin, että suuri joukko sekä juutalaisia että kreikkalaisia uskoi.”¹⁴⁶

”Sillä Mooseksella on ammoisista ajoista asti joka kaupungissa julistajansa; luetaanhan häntä synagoogissa jokaisena sapattina.”¹⁴⁷

139 Mt. 13:54

140 Mk. 6:2

141 Lk. 4:16

142 Lk. 6:6

143 Lk. 13:10

144 Joh. 18:20

145 Apt. 9:20

146 Apt. 14:1

147 Apt. 15:21

”Mutta veljet lähettivät heti yötä myöten Paavalin ja Silaan Bereaan. Ja kun he olivat saapuneet sinne, menivät he juutalaisten synagoogaan.”¹⁴⁸

”Niin hän keskusteli synagoogassa juutalaisten ja jumalaapelkääväisten kanssa ja torilla joka päivä niiden kanssa, joita hän siellä tapasi.”¹⁴⁹

”Ja hän keskusteli synagoogassa jokaisena sapattina ja sai sekä juutalaisia että kreikkalaisia uskomaan.”¹⁵⁰

”Ja he saapuivat Efesoon; sinne hän jätti heidät. Ja hän meni synagoogaan ja keskusteli juutalaisten kanssa.”¹⁵¹

”Ja hän meni synagoogaan, ja kolmen kuukauden ajan hän puhui heidän kanssansa rohkeasti ja vakuuttavasti Jumalan valtakunnasta.”¹⁵²

Raamattu täten kertoo alkuseurakunnan useasti kokoontuneen juutalaisten synagogassa, mutta *kirkko* nimisestä paikasta se ei kerro meille yhtään mitään. Valitettavasti nykypäivänä muiden kuin juutalaisten saattaa olla vaikea päästä synagogan tiukasta turvatarkastuksesta läpi. Tarvitsemme siis rukousta, että juutalaiset ottaisivat meidät avoimemmin vastaan. Raamatun mukaan uskovat pakanat on oksastettu Israeliin.¹⁵³ Uudesta Israelista, kirkosta, joka korvaa vanhan, ei Raamattu puhu yhtään mitään.

Kristityt mielellään korostavat kirkon arvovaltaa ja pyhyyttä. Usein väitetään ettei kristitty voi olla yksin, tarvitaan ehdottomasti kirkkoa ja pyhien yhteyttä. Katolinen kirkko opettaa jopa, ettei kirkon ulkopuolella ole pelastusta: *extra ecclesiam nulla salus est*. Luterilainen Aksel Valens Sendstad kirjoittaa teoksessaan *Kristillinen dogmatiikka* tästä lauseesta:

148 Apt. 17:10

149 Apt. 17:17

150 Apt. 18:4

151 Apt. 18:19

152 Apt. 19:8

153 Room. 11:24

”Raamatun mukaan tämä lausuma on ehdottoman totta, koska pelastuksesta osallisena oleminen ja kirkkoon kuuluminen ovat sama asia”.

Myöskään Lutherin mukaan kirkon ulkopuolella ei ole pelastusta:

”Joka tahtoo löytää Kristuksen, sen on ensin löydettävä kirkko. Mistä tietäisimme missä Kristus ja hänen uskonsa on, jos emme tiedä missä hänen uskovansa ovat? Ja hän joka tahtoo tietää jotain Kristuksesta, ei saa luottaa itseensä, eikä rakentaa siltaa taivaaseen omalla järjellään; vaan hänen on mentävä kirkkoon, ja kysyttävä tältä. Kirkko ei ole puuta ja kiveä, vaan uskovien ihmisten yhteisö; joista on pidettävä kiinni, ja katsottava kuinka he uskovat, elävät ja opettavat; heillä on varmasti Kristus keskuudessaan. Sillä Kristillisen kirkon ulkopuolella ei ole totuutta, ei Kristusta, ei pelastusta.”¹⁵⁴

Paavi Bonifacius VIII kirjoittaa bullassaan Unam Sanctam vuonna 1302:

”Lisäksi julistamme, toteamme ja määrittelemme, että jokaiselle ihmisolennolle on pelastukselle tarpeellista olla paavin alamainen.”

Katolinen kirkko on katekismuksessaan muotoillut tämän opin uuteen, positiivisempaan muotoon:

”Myönteisesti muotoiltuna se [Extra ecclesiam nulla salus] tarkoittaa, että pelastus tulee kokonaan Kristukselta, Päältä, kirkon kautta, joka on hänen ruumiinsa.”¹⁵⁵

Tällainen opetus on kuitenkin täysin Raamatun vastaista. Jeesus opettaa, että missä kaksi tai kolme on koolla hänen nimessään, siellä Jeesus on heidän keskellään.¹⁵⁶ Raamatun mukaan ei siis tarvita papistoa, piispoja, kardinaaleja, kirkkoneuvostoja tai tuomiokapituleja. Kaksi tai

¹⁵⁴ Martti Luther, Sermon for the Early Christmas Service,

¹⁵⁵ Katolisen kirkon katekismus, 846

¹⁵⁶ Mt. 18:20

kolme riittää. Lisäksi Raamatun mukaan mies on perheen pää, niin kuin Kristus on seurakunnan pää.¹⁵⁷ Tämä tarkoittaa sitä, että Raamatun mukaan pienin seurakuntayksikkö on perhe, jossa ylin hengellinen auktoriteetti on perheen pää, eli mies. Kukaan pappi, piispa tai paavi ei ole perheen pää, eikä heillä tule olla mitään hengellistä tai maallista valtaa perheessä.

Mutta kuka jakaa pyhät sakramentit, jos kirkkoa ei ole? Tämän väitteen taustalla on ajatus, että vain kirkko voi jakaa sakramenteja, luterilaisessa kirkossa siis ehtoollista ja kastetta, jotka ovat tarpeellisia pelastukseen. Näitä sakramenteja kirkko kutsuu armonvälineiksi, sillä niiden avulla välitetään ihmisille armo, eli pelastus. Kuitenkin Raamatun mukaan yksin usko Jeesukseen pelastaa¹⁵⁸, ei mikään ihmisten toimittama rituaali. Kukaan ei tule sovitetuksi uskomalla vesikasteen ihmeelliseen voimaan. Yksikään ihminen ei tule pelastetuksi uskomalla leivän ja viinin todellisesti muuttuvan Jeesuksen tosi ruumiiksi ja tosi vereksi. Ihminen pelastuu yksin Jeesuksen Golgatan ristillä suorittaman kertakaikkisen uhrin avulla. Emme siis tarvitse sakramenteja, emmekä näin ollen myöskään kirkkoa. Kirkon ulkopuolella on todellakin pelastus!

157 Ef. 5:22-23

158 Apt. 4:12; Apt. 16:31; Joh. 3:16; Joh. 14:6

Luku 9: Kielillä puhumisen ihme

Nykyään voi rukousilloissa ja seurakunnan tapahtumissa kuulla omituista supinaa ja sihinää. Se kuulostaa suurin piirtein tältä: ”Shabba ra shaka ra shabba sha ra kashaa”. Kyse on kielillä puhumisesta, Pyhän Hengen armolahjasta. Kielillä puhuja antaa Pyhän Hengen puhua kauttaan enkelten kielellä. Tämä kieli on omituista, eikä sitä ymmärrä kukaan. Tätä armolahjaa käytetään erityisesti rukouksessa, mutta se on täysin Raamatun sanan vastaista. Jeesus opettaa meitä rukoilemaan: ”*Ja kun rukoilette, niin älkää tyhjiä hokeko niinkuin pakanat, jotka luulevat, että heitä heidän monisanaisuutensa tähden kuullaan.*”¹⁵⁹ Raamatussa ei ole ainuttakaan esimerkkiä kenestäkään, joka rukoilee kielillä. Kielillä puhumista esiintyy Raamatussa, mutta sillä tarkoitetaan aina puhumista jollakin tunnetulla kielellä, jota kuulija voi ymmärtää. Apostolien tekojen toisessa luvussa helluntaina Jerusalemiin kokoontuneet juutalaiset kaikista kansoista kuulivat apostolien saarnaavan kukin omalla kielellään. Oudolla enkelten kielellä mongertamisesta ei Raamattu kerro meille yhtään mitään.

Ensimmäisestä korinttilaiskirjeestä käy Paavalin opetuksesta selväksi, että armolahjat on tarkoitettu seurakunnan rakentumista varten. Oudolla enkelten kielellä rukoileminen ei kuitenkaan rakenna seurakuntaa. ”*Kielillä puhuva rakentaa itseään, mutta profetoiva rakentaa seurakuntaa.*”¹⁶⁰ Itsensä rakentaminen ei tässä jakeessa ole mikään hyvä asia, sillä armolahjojen tarkoitus on seurakunnan rakentaminen. Etenkin helluntailaiset ja karismaatikot opettavat, että kielillä puhuminen on merkki Pyhästä Hengestä. Tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, sillä Paavali opettaa selvästi, että ”*eiväthän kaikki puhu kielillä*”¹⁶¹. Ainut

159 Mt. 6:7

160 1. Kor. 14:4

161 1. Kor. 12:30

raamatullinen kielillä puhumisen lahja on edellä kuvattu helluntain lahja, jossa kielillä puhuja puhuu yliluonnollisesti jotakin tunnettua kieltä, jota ei itse ole opiskellut. Tämä aito raamatullinen kielillä puhumisen lahja oli tarkoitettu merkiksi juutalaisille, jotka eivät uskoneet Jeesukseen: ”*Laissa on kirjoitettuna: "Vieraskielisten kautta ja muukalaisten huulilla minä olen puhuva tälle kansalle, eivätkä he sittenkään minua kuule, sanoo Herra". Kielet eivät siis ole merkiksi uskoville, vaan niille, jotka eivät usko;*”¹⁶² Ja tämä kielillä puhumisen lahja lakkasi: ”*Rakkaus ei koskaan häviä; mutta profetoiminen, se katoaa, ja **kielillä puhuminen lakkaa, ja tieto katoaa.***”¹⁶³

On selvää, että korinttilaiset, joiden hengellisessä elämässä oli moni muukin asia pielessä, oli tämä kielillä puhumisen armolahja väärentynyt, niin että he puhuivat nykyisten karismaatikoiden tapaan outoa enkelten kieltä. Tätä armolahjaa vastaan Paavali puhuu hyvin selvästi ensimmäisen korinttilaiskirjeen luvussa neljätoista:

”*Samoin tekin: jos ette kielellänne saa esiin selvää puhetta, kuinka voidaan sellainen puhe ymmärtää? Tehän puhutte silloin tuuleen. Kuinka siis on? Minun on rukoiltava hengelläni, mutta minun on rukoiltava myöskin ymmärrykselläni; minun on veisattava kiitosta hengelläni, mutta minun on veisattava myöskin ymmärrykselläni. Sillä jos ylistät Jumalaa hengessä, kuinka oppimattoman paikalla istuva saattaa sanoa "amen" sinun kiitokseesi? Eihän hän ymmärrä, mitä sanot. ...mutta seurakunnassa tahdon mieluummin puhua viisi sanaa ymmärrykselläni, opettaakseni muitakin, kuin kymmenentuhatta sanaa kielillä.*”¹⁶⁴

Huomaamme, että Paavalilla ei todellakaan ole mitään hyvää sanottavaa korinttilaisten väärästä kielillä puhumisen lahjasta. Paavalin mukaan on rukoiltava nimen omaan ymmärryksellä, ei oudolla enkelten kielellä.

162 1. Kor. 14:21,22

163 1. Kor. 13:8

164 1. Kor. 14:9,15,16,19

Kielillä puhuminen on suhteellisen uusi ilmiö seurakunnassa. Raamattu ei puhu siitä, eivätkä asiasta mainitse kirkkoisät. Karismaatikoiden mukaan kyse onkin lopun aikojen erityisestä armolahjasta ja merkistä. He viittaavat Joelin kirjan profetiaan lopun aikoina tapahtuvasta Pyhän Hengen vuodattamisesta, ymmärtämättä että kyseinen profetia toteutui jo 2000 vuotta sitten Jerusalemissa helluntaina!

Jos kielillä puhuminen ei ole Pyhän Hengen armolahja, mistä sitten on kyse? Vaihtoehtoja on kaksi, joko kyse on pahojen henkien toiminnasta, tai sitten kyseessä on puhtaasti opittu tapa. On huomattava, että kielillä puhumista esiintyy kaikissa pakanauskonnoissa, myös islamissa. Tämän perusteella pahojen henkien vaikutusta ei voi kokonaan sulkea pois. Todennäköisempi selitys on kuitenkin opittu tapa. Kuka tahansa ihminen voi opetella puhumaan siansaksaa, samaan tapaan kuin YouTubesta tuttu ”kielinainen” Sara Forsberg. Kyse olisi näin ollen automotoriikasta, joka tuottaa omituista kieltä. Oli kyse mistä tahansa, Raamattu ei opeta meitä rukoilemaan kielillä.